

798.

Na osnovu člana 6 stav 1 tačka 9, a u vezi sa čl. 74 stav 1, 75 stav 7, 81 stav 11 i 86 stav 2 Zakona o vazдушnom saobraćaju („Službeni list CG“, br. 30/12, 30/17 i 82/20), uz prethodnu saglasnost Ministarstva kapitalnih investicija, Agencija za civilno vazduhoplovstvo donijela je

P R A V I L N I K
O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O CERTIFIKACIJI PLOVIDBENOSTI I EKOLOŠKOJ
CERTIFIKACIJI VAZDUHOPLOVA I VAZDUHOPLOVNIH PROIZVODA, DJELOVA I UREĐAJA I ZA
CERTIFIKACIJU PROJEKTNIH I PROIZVODNIH ORGANIZACIJA

Član 1

U Pravilniku o certifikaciji plovidbenosti i ekološkoj certifikaciji vazduhoplova i vazduhoplovnih proizvoda, djelova i uređaja i za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija („Službeni list CG“, br. 53/12, 10/13, 13/14, 57/15, 12/17, 43/20, 87/20 i 97/22) u članu 2 u stavu 1 poslije riječi „Delegirana regulativa Komisije (EU) 2021/699 od 21. decembra 2020. godine“ stavlja se zapeta i veznik „i“ se briše, a posle riječi „Delegirana regulativa Komisije (EU) 2021/1088 od 7. aprila 2021. godine“ dodaju se riječi „Delegirana regulativa Komisije (EU) 2022/201 od 10. decembra 2021. godine i Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2022/203 od 14. februara 2022. godine“.

Poslije stava 10 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Delegirana regulativa Komisije (EU) 2022/201 data je u Prilogu 10, koji je sastavni dio ovog pravilnika.

Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2022/203 data je u Prilogu 11, koji je sastavni dio ovog pravilnika.“.

Član 2

U članu 3 stav 1 tačka 2 mijenja se i glasi:

„Agencija ili EASA je Agencija Evropske unije za sigurnost vazduhoplovstva (European Union Aviation Safety Agency);“

Član 3

U članu 4 riječi „Priloga 1-9“ zamjenjuju se riječima „Priloga 1-11“.

Član 4

Poslije Priloga 9 dodaju se Prilog 10 i Prilog 11.

Član 5

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

Broj: 01/2-040/23-766/6

Podgorica, 15.05.2023. godine

Direktor,
Zoran Maksimović, s.r.

**DELEGIRANA REGULATIVA KOMISIJE (EU) 2022/201
od 10. decembra 2021. godine**

o izmjeni Regulative (EU) br. 748/2012 u pogledu sistema upravljanja i sistema prijavljivanja događaja koje treba da uspostave organizacije za projektovanje i proizvodnju kao i procedure koje primjenjuje Agencija i o ispravci te regulative

Član 1

Regulativa (EU) br. 748/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) U članu 8 dodaje se stav 4:

„4. Odstupajući od tačke 21.B.433 podtačka (d) podpodtač. (1) i (2) Priloga I (Dio 21), organizacija za projektovanje koja posjeduje važeće uvjerenje o odobrenju izdato u skladu sa Prilogom I (Dio 21) može do 7. marta 2025. godine da ispravi sve nalaze neusklađenosti sa zahtjevima iz Priloga I koji su uvedeni Delegiranom regulativom Komisije (EU) 2022/201 (*).

Ako nakon 7. marta 2025. godine organizacija nije zaključila te neusklađenosti, uvjerenje o odobrenju se ukida, ograničava ili suspenduje u cjelosti ili djelimično.

(*) Delegirana regulativa Komisije (EU) 2022/201 od 10. decembra 2021. godine o izmjeni Regulative (EU) br. 748/2012 u pogledu sistema upravljanja i sistema prijavljivanja događaja koje treba da uspostave organizacije za projektovanje i proizvodnju kao i procedura koje primjenjuje Agencija i o ispravci te regulative (SL L 33, ..., str. 7);"

(2) Prilog I (Dio 21) mijenja se u skladu sa Prilogom I ove regulative.

Član 2

Prilog I (Dio 21) Regulative (EU) br. 748/2012 ispravlja se u skladu sa Prilogom II ove regulative.

Član 3

Ova Regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Primjenjuje se od 7. marta 2023. godine, osim člana 2 koji se primjenjuje od 7. marta 2022. godine.

Ova Regulativa je u cjelini obavezujuća i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 10. decembra 2021. godine.

*Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN*

PRILOG I

Prilog I (Dio 21) mijenja se kako slijedi:

(1) sadržaj se zamjenjuje sljedećim:

„Sadržaj

21.1 Nadležni organ

21.2 Oblast primjene

ODJELJAK A – TEHNIČKI ZAHTEVI

PODDIO A – OPŠTE ODREDBE

21.A.1 Oblast primjene

21.A.2 Djelovanje trećih lica koja nisu imaoци uvjerenja ni podnosioci zahtjeva za izdavanje uvjerenja

21.A.3 A Sistem prijavljivanja

21.A.3B Nalozi plovidbenosti

21.A.4 Usklađenost projekta i proizvodnje

21.A.5 Čuvanje zapisa

21.A.6 Priručnici

21.A.7 Uputstva za kontinuiranu plovidbenost

21.A.9 Pristup i ispitivanje

PODDIO B – UVJERENJA O TIPU I OGRANIČENA UVJERENJA O TIPU

21.A.11 Oblast primjene

21.A.13 Podobnost

21.A.14 Dokazivanje osposobljenosti

21.A.15 Zahtjev

21.A.19 Izmjene zbog kojih je potrebno novo uvjerenje o tipu

21.A.20 Dokazivanje usklađenosti sa osnovom za izdavanje uvjerenja o tipu, osnovom za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine

21.A.21 Zahtjevi za izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu

21.A.31 Projekat tipa

21.A.33 Provjere i ispitivanja

21.A.35 Probni letovi

21.A.41 Uvjerenje o tipu

21.A.44 Obaveze imaoца uvjerenja

21.A.47 Prenosivost

21.A.51 Trajanje i kontinuirano važenje

21.A.62 Dostupnost podataka o operativnoj prikladnosti

21.A.65 Kontinuirana strukturna cjelovitost struktura aviona

(PODDIO C – NE PRIMJENJUJE SE)

PODDIO D – IZMJENE UVJERENJA O TIPU I OGRANIČENOG UVJERENJA O TIPU

21.A.90 A Oblast primjene

21.A.90B Standardne izmjene

21.A.90C Zasebne izmjene uputstava za kontinuiranu plovidbenost

21.A.91 Klasifikacija izmjena uvjerenja o tipu

21.A.92 Podobnost

21.A.93 Zahtjev

21.A.95 Zahtjevi za odobrenje manje izmjene

21.A.97 Zahtjevi za odobrenje veće izmjene

21.A.101 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu, osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevi za zaštitu životne sredine za veću promjenu uvjerenja o tipu

21.A.108 Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti

21.A.109 Obaveze i EPA oznake

PODDIO E – DODATNA UVJERENJA O TIPU

21.A.111 Oblast primjene

21.A.112 A Podobnost

21.A.112B Dokazivanje osposobljenosti

21.A.113 Zahtjev za izdavanje dodatnog uvjerenja o tipu

21.A.115 Zahtjevi za odobravanje većih izmjena u obliku dodatnog uvjerenja o tipu

21.A.116 Prenosivost

21.A.117 Izmjene onog dijela proizvoda za koji važi dodatno uvjerenje o tipu

21.A.118 A Obaveze i EPA oznake

21.A.118B Trajanje i kontinuirano važenje

21.A.120B Raspoloživost podataka o operativnoj prikladnosti

PODDIO F – PROIZVODNJA BEZ ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

21.A.121 Oblast primjene

21.A.122 Podobnost

21.A.124 Zahtjev

21.A.124 A Načini usklađivanja
21.A.125 A Izdavanje pisma o saglasnosti
21.A.125B Nalazi i opservacije
21.A.125C Trajanje i kontinuirano važenje
21.A.126 Sistem kontrole proizvodnje
21.A.127 Ispitivanja: vazduhoplovi
21.A.128 Ispitivanja: motori i elise
21.A.129 Obaveze organizacije za proizvodnju
21.A.130 Izjava o usklađenosti

PODDIO G – ODOBRENJE ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

21.A.131 Oblast primjene
21.A.133 Podobnost
21.A.134 Zahtjev
21.A.134 A Načini usklađivanja
21.A.135 Izdavanje odobrenja organizacije za proizvodnju
21.A.139 Sistem upravljanja proizvodnjom
21.A.143 Priručnik organizacije za proizvodnju
21.A.145 Resursi
21.A.147 Izmjene u sistemu upravljanja proizvodnjom
21.A.148 Promjena lokacije
21.A.149 Prenosivost
21.A.151 Uslovi odobrenja
21.A.153 Izmjene uslova odobrenja
21.A.158 Nalazi i opservacije
21.A.159 Trajanje i kontinuirano važenje
21.A.163 Prava
21.A.165 Obaveze imaoca odobrenja

PODDIO H – UVJERENJA O PLOVIDBENOSTI I OGRANIČENA UVJERENJA O PLOVIDBENOSTI

21.A.171 Oblast primjene
21.A.172 Podobnost
21.A.173 Klasifikacija
21.A.174 Zahtjev
21.A.175 Jezik
21.A.177 Izmjene ili modifikacije
21.A.179 Prenosivost i ponovno izdavanje u državama članicama
21.A.181 Trajanje i kontinuirano važenje
21.A.182 Identifikacija vazduhoplova

PODDIO I – UVJERENJA O BUCI

21.A.201 Oblast primjene
21.A.203 Podobnost
21.A.204 Zahtjev
21.A.207 Izmjene ili modifikacije
21.A.209 Prenosivost i ponovno izdavanje u državama članicama
21.A.211 Trajanje i kontinuirano važenje

PODDIO J – ODOBRENJE ORGANIZACIJE ZA PROJEKTOVANJE

21.A.231 Oblast primjene
21.A.233 Podobnost
21.A.234 Zahtjev
21.A.235 Izdavanje odobrenja organizacije za projektovanje
21.A.239 Sistem upravljanja projektom
21.A.243 Priručnik
21.A.245 Resursi
21.A.247 Izmjene u sistemu upravljanja projektom
21.A.249 Prenosivost
21.A.251 Uslovi odobrenja
21.A.253 Izmjene uslova odobrenja
21.A.258 Nalazi i opservacije
21.A.259 Trajanje i kontinuirano važenje
21.A.263 Prava
21.A.265 Obaveze imaoca

PODDIO K – DJELOVI I UREĐAJI

21.A.301 Oblast primjene
21.A.303 Usklađenost sa primjenljivim zahtjevima
21.A.305 Odobrenje djelova i uređaja
21.A.307 Podobnost djelova i uređaja za ugradnju

(PODDIO L – NE PRIMJENJUJE SE)
PODDIO M – POPRAVKE

- 21.A.431 A Oblast primjene
- 21.A.431B Standardne popravke
- 21.A.432 A Podobnost
- 21.A.432B Dokazivanje osposobljenosti
- 21.A.432C Zahtjev za odobrenje projekta popravke
- 21.A.433 Zahtjevi za odobrenje projekta popravke
- 21.A.435 Klasifikacija i odobravanje projekata popravke
- 21.A.439 Proizvodnja djelova za popravku
- 21.A.441 Realizacija popravki
- 21.A.443 Ograničenja
- 21.A.445 Npopravljeno oštećenje
- 21.A.451 Obaveze i EPA oznake

(PODDIO N – NE PRIMJENJUJE SE)

PODDIO O – OVLAŠĆENJA NA OSNOVU NAREDBE O EVROPSKIM TEHNIČKIM STANDARDIMA (ETSO)

- 21.A.601 Oblast primjene
- 21.A.602 A Podobnost
- 21.A.602B Dokazivanje osposobljenosti
- 21.A.603 Zahtjev
- 21.A.604 ETSO ovlaštenje za pomoćni uređaj za napajanje (APU)
- 21.A.605 Zahtjevi u vezi podataka
- 21.A.606 Zahtjevi za izdavanje ETSO ovlaštenja
- 21.A.607 Prava imaoca ETSO ovlaštenja
- 21.A.608 Izjava o projektu i performansama (DDP)
- 21.A.609 Obaveze imalaca ETSO ovlaštenja
- 21.A.610 Odobrenje odstupanja
- 21.A.611 Izmjene projekta
- 21.A.619 Trajanje i kontinuirano važenje
- 21.A.621 Prenosivost

PODDIO P – DOZVOLA ZA LETJENJE

- 21.A.701 Oblast primjene
- 21.A.703 Podobnost
- 21.A.707 Zahtjev za izdavanje dozvole za let
- 21.A.708 Uslovi leta
- 21.A.709 Zahtjev za odobrenje uslova za let
- 21.A.710 Odobrenje uslova za let
- 21.A.711 Izdavanje dozvole za let
- 21.A.713 Izmjene
- 21.A.715 Jezik
- 21.A.719 Prenosivost
- 21.A.723 Trajanje i kontinuirano važenje
- 21.A.725 Obnavljanje dozvole za letenje
- 21.A.727 Obaveze imaoca dozvole za let

PODDIO Q – IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DJELOVA I UREĐAJA

- 21.A.801 Identifikacija proizvoda
- 21.A.803 Postupanje sa identifikacionim podacima
- 21.A.804 Identifikacija djelova i uređaja
- 21.A.805 Identifikacija kritičnih djelova
- 21.A.807 Identifikacija ETSO artikala

ODJELJAK B – PROCEDURE ZA NADLEŽNE ORGANE

PODDIO A – OPŠTE ODREDBE

- 21.B.10 Dokumentacija za nadzor
- 21.B.15 Informacije za Agenciju
- 21.B.20 Neposredna reakcija na sigurnosni problem
- 21.B.25 Sistem upravljanja
- 21.B.30 Dodjela zadataka kvalifikovanim subjektima
- 21.B.35 Izmjene u sistemu upravljanja
- 21.B.55 Čuvanje zapisa
- 21.B.65 Suspenzija, ograničenje i ukidanje

PODDIO B – UVJERENJA O TIPU I OGRANIČENA UVJERENJA O TIPU

- 21.B.70 Sertifikacione specifikacije
- 21.B.75 Posebni uslovi

- 21.B.80 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu
- 21.B.82 Osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu vazduhoplova
- 21.B.85 Određivanje primjenljivih zahtjeva za zaštitu životne sredine za uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu
- 21.B.100 Nivo uključenosti
- 21.B.103 Izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu

(PODDIO C – NE PRIMJENJUJE SE)

PODDIO D – IZMJENE UVJERENJA O TIPU I OGRANIČENOG UVJERENJA O TIPU

- 21.B.105 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu, zahtjevi za zaštitu životne sredine i osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti za veću izmjenu uvjerenja o tipu
- 21.B.107 Izdavanje odobrenja izmjene uvjerenja o tipu

PODDIO E – DODATNA UVJERENJA O TIPU

- 21.B.109 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu, zahtjevi za zaštitu životne sredine i osnova za sertifikaciju podataka o operativnoj prikladnosti za dodatno uvjerenje o tipu
- 21.B.111 Izdavanje dodatnog uvjerenja o tipu

PODDIO F – PROIZVODNJA BEZ ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

- 21.B.115 Načini usklađivanja
- 21.B.120 Procedura inicijalne sertifikacije
- 21.B.125 Nalazi i korektivne mjere; opservacije
- 21.B.135 Održavanje pisma o saglasnosti
- 21.B.140 Izmjene pisma o saglasnosti

PODDIO G – ODOBRENJE ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

- 21.B.215 Načini usklađivanja
- 21.B.220 Procedura inicijalne sertifikacije
- 21.B.221 Načela nadzora
- 21.B.222 Program nadzora
- 21.B.225 Nalazi i korektivne mjere; opservacije
- 21.B.240 Izmjene u sistemu upravljanja proizvodnjom

PODDIO H – UVJERENJA O PLOVIDBENOSTI I OGRANIČENA UVJERENJA O PLOVIDBENOSTI

- 21.B.320 Ispitivanje
- 21.B.325 Izdavanje uvjerenja o plovidbenosti
- 21.B.326 Uvjerenje o plovidbenosti
- 21.B.327 Ograničeno uvjerenje o plovidbenosti

PODDIO I – UVJERENJA O BUCI

- 21.B.420 Ispitivanje
- 21.B.425 Izdavanje uvjerenja o buci

PODDIO J – ODOBRENJE PROJEKTNE ORGANIZACIJE

- 21.B.430 Procedura inicijalne sertifikacije
- 21.B.431 Načela nadzora
- 21.B.432 Program nadzora
- 21.B.433 Nalazi i korektivne mjere; opservacije
- 21.B.435 Izmjene u sistemu upravljanja projektom

PODDIO K – DJELOVI I UREĐAJI

(PODDIO L – NE PRIMJENJUJE SE)

PODDIO M – POPRAVKE

- 21.B.450 Osnova za izdavanje uvjerenja o tipu i zahtjevi za zaštitu životne sredine za odobrenje projekta veće popravke
- 21.B.453 Izdavanje odobrenja projekta popravke

(PODDIO N – NE PRIMJENJUJE SE)

PODDIO O – OVLAŠĆENJA NA OSNOVU NAREDBE O EVROPSKIM TEHNIČKIM STANDARDIMA

- 21.B.480 Izdavanje ETSO ovlašćenja

PODDIO P – DOZVOLA ZA LET

- 21.B.520 Ispitivanje
- 21.B.525 Izdavanje dozvole za let

PODDIO Q – IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DJELOVA I UREĐAJA

- Dodaci
- Dodatak I – EASA Obrazac 1 – Uvjerenje o stavljanju u upotrebu
- Dodatak II – EASA Obrazac 15a i 15c – Potvrda o provjeri plovidbenosti

Dodatak III – EASA Obrazac 20a – Dozvola za let
Dodatak IV – EASA Obrazac 20b – Dozvola za let (koju izdaju odobrene organizacije)
Dodatak V – EASA Obrazac 24 – Ograničeno uvjerenje o plovidbenosti
Dodatak VI – EASA Obrazac 25 – Uvjerenje o plovidbenosti
Dodatak VII – EASA Obrazac 45 – Uvjerenje o buci
Dodatak VIII – EASA Obrazac 52 – Izjava o usklađenosti vazduhoplova
Dodatak IX – EASA Obrazac 53 – Uvjerenje o otpuštanju u upotrebu
Dodatak X – EASA Obrazac 55 – Uvjerenje o odobrenju organizacije za proizvodnju
Dodatak XI – EASA Obrazac 65 – Pismo o saglasnosti za proizvodnju bez odobrenja organizacije za proizvodnju
Dodatak XII – Kategorije provjera u letu i povezane kvalifikacije posade za provjere u letu”;

(2) tačka 21.A.1 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.1 Oblast primjene

U ovom se poddijelu utvrđuju opšta prava i obaveze podnosioca zahtjeva za bilo koje uvjerenje i imaoca bilo kojeg uvjerenja koje je izdato ili će se izdati u skladu sa ovim Prilogom.”;

(3) tačka 21.A.3 A zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.3A Sistem prijavljivanja

(a) Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta (*1) i njene delegirane i sprovedbene akte, sva fizička ili pravna lica koja su podnijela zahtjev ili koja posjeduju uvjerenje o tipu, ograničeno uvjerenje o tipu, dodatno uvjerenje o tipu, ovlašćenje na osnovu Naredbe o evropskim tehničkim standardima (ETSO), odobrenje projekta veće popravke ili bilo koje drugo relevantno odobrenje za koje se smatra da je izdato u skladu sa ovom regulativom ili su podnijela zahtjev za bilo što od navedenog, moraju da:

1. uspostave i održavaju sistem za sakupljanje, istragu i analizu prijave o događajima radi utvrđivanja negativnih trendova ili uklanjanja nedostataka, kao i izdvajanja događaja za koje je prijavljivanje obavezno u skladu sa podpodtačkom 3 i onih koji se dobrovoljno prijavljuju. Ako se glavno mjesto poslovanja nalazi u državi članici, može se uspostaviti jedinstveni sistem u svrhu ispunjavanja zahtjeva iz Regulative (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta i njenih sprovedbenih akata, kao i Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata. Sistem prijavljivanja uključuje:

(i) izvještaje i informacije u vezi sa otkazima, nepravilnostima u radu, kvarovima ili drugim događajima koji uzrokuju ili bi mogli da uzrokuju negativne efekte na kontinuiranu plovidbenost proizvoda, dijela ili uređaja na koji se odnosi uvjerenje o tipu, ograničeno uvjerenje o tipu, dodatno uvjerenje o tipu, ETSO ovlašćenje, odobrenje projekta veće popravke ili bilo koje drugo relevantno odobrenje za koje se smatra da je izdato u skladu sa ovom regulativom;

(ii) greške, izbjegnute nesreće i opasnosti koje nisu obuhvaćene podpodtačkom (i);

2. stave na raspolaganje poznatim operatorima proizvoda, dijela ili uređaja i, na zahtjev, svakoj osobi ovlašćenoj na osnovu drugih sprovedbenih ili delegiranih akata, informacije o sistemu uspostavljenom u skladu sa podpodtačkom 1, kao i načinima dostavljanja izvještaja i informacija u vezi sa otkazima, nepravilnostima u radu, kvarovima ili drugim događajima iz podpodtačke 1 podpodpodtačke (i);

3. prijave Agenciji svaki njima poznati otkaz, nepravilnost u radu, kvar ili drugi događaj koji se odnosi na proizvod, dio ili uređaj za koji je izdato uvjerenje o tipu, ograničeno uvjerenje o tipu, dodatno uvjerenje o tipu, ETSO ovlašćenje, odobrenje projekta veće popravke ili bilo koje drugo relevantno odobrenje za koje se smatra da je izdato u skladu sa ovom regulativom, a koji su rezultirali ili mogu rezultirati stanjem opasnosti.

(b) Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta i njene delegirane i sprovedbene akte, svako fizičko ili pravno lice koje posjeduje ili je podnijelo zahtjev za uvjerenje o osposobljenosti organizacije za proizvodnju na osnovu poddijela G ovog odjeljka ili proizvodi proizvod, dio ili uređaj na osnovu poddijela F ovog odjeljka, mora da:

1. uspostavi i održava sistem za sakupljanje i procjenu prijave o događajima, uključujući prijave o greškama, izbjegnutim nesrećama i opasnostima radi utvrđivanja negativnih trendova ili uklanjanja nedostataka, kao i izdvajanja događaja za koje je prijavljivanje obavezno u skladu sa podpodtač. 2 i 3 i onih koji se dobrovoljno prijavljuju. Za organizacije čije je glavno mjesto poslovanja u državi članici može se uspostaviti jedinstveni sistem u svrhu ispunjavanja zahtjeva iz Regulative (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta i njenih sprovedbenih akata, kao i Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata;

2. prijavi imaocu odgovornog za odobrenje projekta sve slučajeve u kojima je proizvodna organizacija pustila u upotrebu proizvode, djelove ili uređaje za koje je kasnije utvrđeno da možda odstupaju od primjenljivih projektnih podataka i da istraži sa imaocem odobrenja projekta situacije radi utvrđivanja odstupanja koje bi mogle dovesti do stanja opasnosti;

3. prijavi nadležnom organu odgovorne države članice u skladu sa tačkom 21.1 i Agenciji odstupanja koja su utvrđena u skladu sa tačkom 21.A.3 A podtačka (b) podpodtačka 2 koja bi mogla da dovedu do stanja opasnosti;

4. ako proizvodna organizacija djeluje kao dobavljač za drugu organizaciju za proizvodnju, ona mora i toj drugoj organizaciji da prijavi sve slučajeve u kojima je toj organizaciji pustila u upotrebu proizvode, djelove ili uređaje za koje je kasnije utvrđeno da možda odstupaju od primjenljivih projektnih podataka;

(c) Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta, kao i njene delegirane i sprovedbene akte, svako fizičko ili pravno lice koje prijavljuje u skladu sa podtačkom (a) podpodtačka (3) i podtačkom (b) podpodtač. (2), (3) i (4) štiti na odgovarajući način povjerljivost podataka o licu koje prijavljuje i licu(â) koje su navedene u prijavi.

(d) Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta i njene delegirane i sprovedbene akte, svako fizičko ili pravno lice podnosi prijave iz podtačke (a) podpodtačka (3) i podtačke (b) podpodtačka (3) u obliku i na način koji utvrđuje Agencija odnosno nadležni organ i uvijek ih šalje najkasnije 72 sata od trenutka kada fizičko ili pravno lice utvrdi događaj koji bi mogao da dovede do stanja opasnosti, osim ako to spriječe izuzetne okolnosti.

(e) Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta i njene delegirane i sprovedbene akte, ako je događaj koji je prijavljen u skladu sa podtačkom (a) podpodtačka (3) ili podtačkom (b) podpodtačka (3) proizišao iz nedostatka u projektu ili proizvodnji, imalac uvjerenja o tipu, ograničenog uvjerenja o tipu, dodatnog uvjerenja o tipu, odobrenja projekta veće popravke, ETSO ovlašćenja, ili bilo kojeg drugog relevantnog odobrenja za koje se smatra da je izdato u skladu sa ovom regulativom ili, prema potrebi, organizacija za proizvodnju istražuje razlog nedostatka i prijavljuje nadležnom organu države članice odgovorne u skladu sa tačkom 21.1 i Agenciji rezultate svoje istrage, kao i sve mjere koje namjerava da preduzme ili predlaže da se preduzmu u cilju otklanjanja nedostataka.

(f) Ako nadležni organ utvrdi da je za otklanjanje nedostataka potrebno da se preduzmu određene mjere, imalac uvjerenja o tipu, ograničenog uvjerenja o tipu, dodatnog uvjerenja o tipu, ETSO ovlašćenja, odobrenja projekta veće popravke ili drugog relevantnog odobrenja za koje se smatra da je izdato u skladu sa ovom regulativom, ili, organizacijom projekta, prema potrebi, proizvođač, na zahtjev, dostavlja nadležnom organu relevantne podatke.

(*1) Regulativa (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta od 3. aprila 2014. godine o prijavljivanju, analiziranju i praćenju događaja u civilnom vazduhoplovstvu, o izmjeni Regulative (EU) br. 996/2010 Evropskog parlamenta i Savjeta i stavljanju van snage Direktive 2003/42/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta i Regulativa Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18.).";

(4) tačka 21.A.5 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.5 Čuvanje zapisa

Sva fizička ili pravna lica koja posjeduju ili su podnijela zahtjev za uvjerenje o tipu, ograničeno uvjerenje o tipu, dodatno uvjerenje o tipu, ETSO ovlaštenje, odobrenje projekta ili popravke, dozvolu za let, potvrdu o odobrenju organizacije za proizvodnju ili pismo o saglasnosti u skladu sa ovom regulativom moraju da:

(a) prilikom projektovanja proizvoda, dijela ili uređaja ili njihovim izmjenama ili popravkama uspostave sistem čuvanja zapisa i održavaju relevantne projektne informacije/podatke; stave na raspolaganje Agenciji te informacije/podatke radi pružanja informacija/podataka potrebnih da se obezbijedi kontinuirana plovidbenost proizvoda, dijela ili uređaja, kontinuirano važenje podataka o operativnoj prikladnosti i usklađenosti sa primjenljivim zahtjevima za zaštitu životne sredine;

(b) prilikom proizvodnje proizvoda, dijela ili uređaja, evidentiraju pojedinosti o proizvodnom procesu koje su relevantne za usklađenost proizvoda, dijela ili uređaja sa primjenljivim projektnim podacima i zahtjevima koji su postavljeni njihovim partnerima i dobavljačima, kao i da ih stave na raspolaganje svom nadležnom organu radi pružanja informacija potrebnih da bi se obezbijedila kontinuirana plovidbenost proizvoda, dijela ili uređaja;

(c) u pogledu dozvola za letjenje da:

1. čuvaju dokumenta koja su sačinjena da bi se utvrdili i obrazložili uslovi za let, i da ih stave na raspolaganje Agenciji i nadležnom organu države članice radi pružanja informacija potrebnih da bi se obezbijedila kontinuirana plovidbenost vazduhoplova;

2. prilikom izdavanja dozvole za let na osnovu prava odobrenih organizacija, da čuvaju dokumenta u vezi sa dozvolom, uključujući evidencije o inspekcijama i dokumenta kojima se podržava odobrenje uslova za let i izdavanje same dozvole za let, i da ih stave na raspolaganje Agenciji i nadležnom organu države članice odgovornom za nadzor organizacije radi pružanja informacija koje su potrebne da bi se obezbijedila kontinuirana plovidbenost vazduhoplova;

(d) čuvaju zapise o stručnosti i kvalifikacijama iz tačke 21.A.139 podtačka (c), tačke 21.A.145 podtač. (b) i (c), tačke 21.A.239 podtačka (c), tačke 21.A.245 podtačka (a) ili tačke 21.A.245 podtačka (e) podpodtačka (1) osoblja koje je uključeno u sljedeće funkcije:

1. projektovanje ili proizvodnju;
2. nezavisno praćenje usklađenosti organizacije sa relevantnim zahtjevima;
3. upravljanje sigurnošću;

(e) čuvati zapise o ovlaštenju osoblja, ako zapošljavaju osoblje koje:

1. ostvaruje prava odobrene organizacije na osnovu tač. 21.A.163 i/ili 21.A.263, prema potrebi;
2. obavlja nezavisnu funkciju praćenja usklađenosti organizacije sa relevantnim zahtjevima na osnovu tačke 21.A.139 podtačka (e) i/ili tačke 21.A.239 podtačka (e), prema potrebi;
3. obavlja nezavisnu funkciju provjere dokazivanja usklađenosti na osnovu tačke 21.A.239 podtačka (d) podpodtačka (2)";

(5) umeće se sljedeća tačka 21.A.9:

„21.A.9 Pristup i ispitivanje

Svako fizičko ili pravno lice koje posjeduje ili je podnijelo zahtjev za uvjerenje o tipu, ograničeno uvjerenje o tipu, dodatno uvjerenje o tipu, ETSO ovlaštenje, odobrenje izmjene projekta ili popravku, uvjerenje o plovidbenosti, potvrdu o buci, dozvolu za let, odobrenje projektne organizacije, uvjerenje o osposobljenosti organizacije za proizvodnju ili pismo o saglasnosti u skladu sa ovom regulativom mora da:

(a) odobri nadležnom organu pristup bilo kom objektu, proizvodu, dijelu i uređaju, dokumentu, evidenciji, podacima, proceduri ili bilo kom drugom materijalu kako bi se preispitala svaka prijava, sprovedla inspekcija, izveo bilo koji let ili ispitivanje na zemlji ili prisustvovalo njima, prema potrebi, kako bi se potvrdila inicijalna i kontinuirana usaglašenost organizacije sa primjenljivim zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata;

(b) preduzme mjere kojima se nadležnom organu obezbjeđuje pristup, kako je predviđeno u podtački (a), takođe u odnosu na partnere, dobavljače i podgovarače.";

(6) u tački 21.A.44 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) preuzima obaveze utvrđene u tač. 21.A.3 A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7, 21.A.9, 21.A.62 i 21.A.65 i u tu svrhu, nastavlja da ispunjava zahtjeve u vezi sa podobnošću u skladu sa tačkom 21.A.13;"

(7) tačka 21.A.47 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.47 Prenosivost

Uvjerenje o tipu ili ograničeno uvjerenje o tipu ili ETSO ovlaštenje za pomoćni uređaj za napajanje može da se prenese samo na fizičko ili pravno lice koje može da preuzme obaveze iz tačke 21.A.44 i koja je u tu svrhu dokazala svoju sposobnost u skladu sa tačkom 21.A.14.";

(8) u tački 21.A.109 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) preuzima obaveze utvrđene u tač. 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7, 21.A.9 i 21.A.108;"

(9) u tački 21.A.118 A podtačka (a) podpodtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„1. utvrđene u tač. 21.A.3 A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7, 21.A.9 i 21.A.120B;"

(10) umeće se sljedeća tačka 21.A.124 A:

„21.A.124A Načini usklađivanja (a) Organizacija može da upotrijebi bilo koji alternativan način usklađivanja kako bi uspostavila usklađenost sa ovom regulativom.

(b) Ako organizacija želi da upotrijebi alternativne načine usklađivanja, prije njihove upotrebe dostavlja nadležnom organu njihov detaljni opis. Taj opis uključuje sve revizije priručnika ili procedura koji mogu biti relevantni, kao i objašnjenje načina postizanja usklađenosti sa ovom regulativom.

Organizacija može da upotrijebi te alternativne načine usklađivanja uz prethodno odobrenje nadležnog organa.";

(11) u tački 21.A.125 A naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.A.125A Izdavanje pisma o saglasnosti";

(12) tačka 21.A.125B zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.125B Nalazi i opservacije

(a) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu sa tačkom 21.B.125 imalac pisma o saglasnosti:

1. utvrđuje osnovni uzrok(e) neusklađenosti i faktore koji doprinose neusklađenosti;
2. utvrđuje plan korektivnih mjera;
3. pruža nadležnom organu zadovoljavajuće dokaze o sprovođenju korektivne mjere.

(b) Mjere iz podtačke (a) sprovode se u roku dogovorenom sa tim nadležnim organom u skladu sa tačkom 21.B.125.

(c) Imalac pisma o saglasnosti uzima u obzir opservacije primljene u skladu sa tačkom 21.B.125 podtačka (e). Organizacija evidentira odluke donesene u vezi sa tim opservacijama.”;

(13) tačka 21.A.125C zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.125C Trajanje i kontinuirano važenje

(a) Pismo o saglasnosti izdaje se na ograničeni rok koji ni u jednom slučaju nije duži od godine dana. Pismo ostaje da važi pod uslovom da organizacija ispunjava sve sljedeće uslove:

1. organizacija za proizvodnju nastavlja da ispunjava primjenljive zahtjeve iz ovog Priloga;
2. organizacija za proizvodnju ili bilo koji od njenih partnera, dobavljača ili podugovarača potvrđuje da nadležni organ može da sprovodi ispitivanja u skladu sa tačkom 21.A.9;
3. organizacija za proizvodnju može nadležnom organu da pruži dokaz o održavanju zadovoljavajućeg nivoa kontrole proizvodnje proizvoda, djelova i uređaja na osnovu pisma o saglasnosti;
4. nadležni organ nije trajno ukinuo pismo o saglasnosti na osnovu tačke 21.B.65, organizacija za proizvodnju nije ga predala i njegovo trajanje nije isteklo.

(b) Nakon što je pismo o saglasnosti predato, trajno ukinuto ili mu je isteklo važenje, vraća se nadležnom organu.”;

(14) tačka 21.A.126 podtačka (b) mijenja se kako slijedi:

(a) podpodtačka (5) zamjenjuje se sljedećim:

„5. su materijali i djelovi, koji su odbijeni zbog odstupanja od projektnih ili proizvodnih specifikacija, a koji se uzimaju u obzir za ugradnju u gotov proizvod, budu podvrgnuti odobrenom postupku provjere tehničke i proizvodne usklađenosti. Materijali i djelovi za koje se tim postupkom ustanovi da su upotrebljivi označavaju se, a ako je potrebna njihova prerada ili popravka, ponovo se provjeravaju. Materijali i djelovi koji se u tom postupku odbiju označavaju se i odbacuju tako da se onemoguću njihova ugradnja u gotov proizvod.”;

(b) podpodtačka 6 briše se;

(15) tačka 21.A.129 mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.A.129 Obaveze organizacije za proizvodnju”;

(b) podtačka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) ispunjavati odredbe poddijela A ovog odjeljka.”;

(c) podtačka (f) briše se;

(16) umeće se sljedeća tačka 21.A.134 A:

„21.A.134A Načini usklađivanja

(a) Organizacija može da koristi bilo koji alternativan način usklađivanja kako bi uspostavila usklađenost sa ovom regulativom.

(b) Ako organizacija želi da koristi alternativne načine usklađivanja, prije njihove upotrebe dostavlja nadležnom organu njihov detaljni opis. Taj opis uključuje sve revizije priručnika ili procedura koji mogu biti relevantni, kao i objašnjenje načina postizanja usklađenosti sa ovom regulativom.

Organizacija može da koristi te alternativne načine usklađivanja uz prethodno odobrenje nadležnog organa.”;

(17) u tački 21.A.135 naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.A.135 Izdavanje odobrenja organizacije za proizvodnju”

(18) tačka 21.A.139 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.139 Sistem upravljanja proizvodnjom

(a) Organizacija za proizvodnju uspostavlja, sprovodi i održava sistem upravljanja proizvodnjom koji uključuje element upravljanja sigurnošću i element upravljanja kvalitetom, sa jasno utvrđenom odgovornošću i linijama odgovornosti u cijeloj organizaciji.

(b) Sistem upravljanja proizvodnjom mora da:

1. odgovara veličini organizacije i prirodi i složenosti njenih aktivnosti, uzimajući u obzir opasnosti i povezane rizike svojstvene tim aktivnostima;
2. uspostavi, sprovodi i održava pod direktnom odgovornošću jednog rukovodioca imenovanog na osnovu tačke 21.A.145 podtačka (c) podpodtačka (1).

(c) Kao dio elementa upravljanja sigurnošću sistema upravljanja proizvodnjom, organizacija za proizvodnju:

1. uspostavlja, sprovodi i održava politiku sigurnosti i odgovarajuće povezane sigurnosne ciljeve;
2. imenuje ključno sigurnosno osoblje u skladu sa tačkom 21.A.145 podtačka (c) podpodtačka (2);
3. uspostavlja, sprovodi i održava proces upravljanja sigurnosnim rizikom radi utvrđivanja opasnosti po sigurnost koje proizilaze iz njenih aktivnosti u vazduhoplovstvu, ocjenjuje ih i upravlja povezanim rizicima uključujući preduzimanje mjera za ublažavanje rizika i provjeru njihove efektivnosti;
4. uspostavlja, sprovodi i održava proces obezbjeđenja sigurnosti koji uključuje:

(i) mjerenje i praćenje efikasnosti sigurnosti organizacije;

(ii) upravljanje promjenama u skladu sa tačkom 21.A.147;

(iii) načela za kontinuirano poboljšavanje elementa upravljanja sigurnošću;

5. promoviše sigurnost u organizaciji putem:

(i) obuke i edukacije;

(ii) komunikacija;

6. uspostavlja sistem prijavljivanja događaja u skladu sa tačkom 21.A.3 A kako bi doprinijela ostvarenju cilja kontinuiranog poboljšavanja sigurnosti.

(d) Kao dio elementa upravljanja kvalitetom sistema upravljanja proizvodnjom, organizacija za proizvodnju:

1. obezbjeđuje da je svaki proizvod, dio ili uređaj koji proizvede organizacija ili njeni partneri, ili koji dostave vanjski partneri ili koji su podugovarači, u skladu sa primjenljivim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad, čime se ostvaruju prava navedena u tački 21.A.163;
2. uspostavlja, sprovodi i održava, prema potrebi, unutar područja primjene odobrenja, kontrolne procedure za:

(i) izdavanje, odobravanje i izmjene dokumenata;

(ii) provjeru i kontrolu ocjenjivanja dobavljača i podugovarača;

(iii) provjeru da su ulazni proizvodi, djelovi, materijali i oprema, uključujući nove elemente ili one koje su kupci proizvoda već koristili, onakvi kako je navedeno u primjenljivim projektnim podacima;

(iv) identifikaciju i sljedljivost;

(v) procese proizvodnje;

(vi) inspekcije i testiranje, uključujući probne letove tokom proizvodnje;

(vii) kalibraža alata, šablona i opreme za testiranje;

(viii) kontrolu neusklađenih elemenata;

(ix) koordinaciju plovidbenosti sa podnosiocem zahtjeva za odobrenje projekta ili imaoцем odobrenja projekta;

(x) kompletiranje i čuvanje evidencije;

- (xi) stručnost i kvalifikacije osoblja;
 - (xii) izdavanje dokumenata o otpuštanju u upotrebu;
 - (xiii) rukovanje, skladištenje i pakovanje;
 - (xiv) unutrašnje kontrole kvaliteta i rezultirajuće korektivne mjere;
 - (xv) radove u okviru uslova odobrenja koji se izvode na bilo kojoj lokaciji koja ne spada u odobrene objekte;
 - (xvi) radove koji se izvode nakon završetka proizvodnje, ali prije isporuke, radi održavanja vazduhoplova u stanju za siguran rad;
 - (xvii) izdavanje dozvole za let i odobrenje povezanih uslova za let;
3. uključuje posebne odredbe u kontrolne procedure za sve kritične djelove.

(e) Organizacija za proizvodnju uspostavlja, kao dio sistema upravljanja proizvodnjom, nezavisnu funkciju praćenja radi provjere usklađenosti organizacije sa relevantnim zahtjevima iz ovog Priloga, kao i usklađenosti i adekvatnosti sistema upravljanja proizvodnjom. Praćenje uključuje povratnu informaciju licu ili grupi lica iz tačke 21.A.145 podtačka (c) podpodtačka (2) i menadžeru iz tačke 21.A.145 podtačka (c) podpodtačka (1) kako bi se, prema potrebi, obezbijedilo sprovođenje korektivnih mjera.

(f) Ako organizacija za proizvodnju posjeduje jedan ili više dodatnih uvjerenja organizacije iz područja primjene Regulative (EU) 2018/1139, sistem upravljanja proizvodnjom može se integrisati sa onim koji se zahtijeva na osnovu tog dodatnog uvjerenja/tih dodatnih uvjerenja.”;

(19) tačka 21.A.143 mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.A.143 Priručnik organizacije za proizvodnju”;

(b) podtačka (a) mijenja se kako slijedi:

(i) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Organizacija za proizvodnju uspostavlja i održava priručnik organizacije za proizvodnju (POE) u kojem su, direktno ili pozivajući se na relevantnu stavku, navedene sljedeće informacije u vezi sa sistemom upravljanja proizvodnjom kako je opisano u tački 21.A.139.”;

(ii) podpodtačka (11) zamjenjuje se sljedećim:

„11. opis sistema upravljanja proizvodnjom, politike, procese i procedure kako je predviđeno u tački 21.A.139 podtačka (c);”;

(iii) podpodtačka (12) zamjenjuje se sljedećim:

„12. listu spoljnih organizacija iz tačke 21.A.139 podtačka (d) podpodtačka (1);”;

(c) podtačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Inicijalno POE izdanje mora da odobri nadležni organ.”;

(d) umeće se sljedeća podtačka (c):

„(c) POE se mijenja prema potrebi kako bi opis organizacije bio ažuriran. Kopije svih izmjena dostavljaju se nadležnom organu.”;

(20) tačka 21.A.145 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.145 Resursi

Organizacija za proizvodnju dokazuje sljedeće:

(a) da su objekti, uslovi za rad, oprema i alati, procesi i sa tim povezani materijali, broj i stručnost zaposlenih i opšta organizacija dovoljni za ispunjavanje obaveza iz tačke 21.A.165;

(b) u pogledu svih potrebnih podataka o plovidbenosti i zaštiti životne sredine:

1. da organizacija za proizvodnju posjeduje sve podatke koji su joj potrebni za utvrđivanje usklađenosti sa primjenljivim projektnim podacima. Ti podaci mogu da potiču od Agencije i imaoca ili podnosioca zahtjeva za uvjerenje o tipu, ograničenog uvjerenja o tipu ili odobrenja projekta ili podnosioca zahtjeva za navedeno i mogu da uključuje svako odobreno izuzeće od zahtjeva za zaštitu životne sredine;

2. da je organizacija za proizvodnju uspostavila proceduru kojom se obezbjeđuje da su podaci o plovidbenosti i zaštiti životne sredine ispravno unešeni u njenu dokumentaciju za proizvodnju;

3. omogućava ažuriranost podataka i njihovu dostupnost zaposlenima kojima su potrebni za obavljanje njihovih poslova.

(c) u vezi sa rukovodstvom i zaposlenima:

1. da je organizacija za proizvodnju imenovala odgovornog rukovodioca sa ovlaštenjem da u okviru organizacije obezbijedi odvijanje cjelokupne proizvodnje u skladu sa zahtijevanim standardima i kontinuiranu usklađenost organizacije za proizvodnju sa zahtjevima sistema upravljanja proizvodnjom iz tačke 21.A.139 i podacima i procedurama utvrđenima u POE-u iz tačke 21.A.143;

2. da je odgovorni rukovodilac imenovao osobu ili grupu osoba kako bi obezbijedio da organizacija bude usklađena sa zahtjevima iz ovog Priloga i da su te osobe identifikovane, zajedno sa obimom njihovih ovlašćenja; takva osoba ili skupina osoba odgovaraju za svoj rad odgovornom rukovodiocu kom ima(ju) direktni pristup. Osoba ili grupa osoba mora/moraju da posjeduju odgovarajuće znanje, obrazovanje i iskustvo za ispunjavanje svojih odgovornosti;

3. da je zaposlenima na svim nivoima izdato odgovarajuće ovlaštenje kako bi mogli da ispunjavaju svoje obaveze i da u organizaciji za proizvodnju postoji cjelovita i djelotvorna usklađenost sa zahtjevima vezanim za plovidbenost i zaštitu životne sredine;

(d) u odnosu na ovlašćeno osoblje, tj. osoblje koje je organizacija za proizvodnju ovlastila da potpisuje dokumente koji se izdaju prema tački 21.A.163, i u okviru područja primjene i uslova odobrenja

1. da to osoblje posjeduje odgovarajuće znanje, obrazovanje (uključujući druge funkcije u organizaciji) i iskustvo za ispunjavanje dodijeljenih odgovornosti;

2. da ovlašćeno osoblje dobije dokument koji sadrži obim njihovih ovlašćenja.”;

(21) tačka 21.A.147 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.147 Izmjene u sistemu upravljanja proizvodnjom

Nakon izdavanja odobrenja organizaciji za proizvodnju, nadležni organ prije sprovođenja mora da odobri sve izmjene u sistemu upravljanja proizvodnjom koje su značajne za dokazivanje njene usklađenosti ili za plovidbenost i ekološke karakteristike proizvoda, dijela ili uređaja u pogledu zaštite životne sredine, a posebno promjene u sistemu kvaliteta. Zahtjev za odobravanje podnosi se nadležnom organu koji se dokazuje da će nastaviti da ispunjava odredbe ovog Priloga.”;

(22) tačka 21.A.157 briše se;

(23) tačka 21.A.158 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.158 Nalazi i opservacije

(a) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu sa tačkom 21.B.225, imalac uvjerenja o osposobljenosti organizacije za proizvodnju:

1. utvrđuje osnovni uzrok(e) neusklađenosti i faktore koji doprinose neusklađenosti;

2. definiše plan korektivnih mjera;

3. dostavlja nadležnom organu zadovoljavajuće dokaze o sprovođenju korektivnih mjera.

(b) Mjere iz podtačke (a) sprovode se u roku dogovorenom sa tim nadležnim organom u skladu sa tačkom 21.B.225.

(c) Imalac uvjerenja o osposobljenosti organizacije za proizvodnju uzima u obzir opservacije primljene u skladu sa tačkom 21.B.225 podtačka (e). Organizacija vodi evidenciju o odlukama koje su donesene u vezi sa tim opservacijama.”;

(24) tačka 21.A.159 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.159 Trajanje i kontinuirano važenje

(a) Uvjerenje o osposobljenosti organizacije za proizvodnju izdaje se na neograničeno vrijeme. Ono ostaje da važi pod uslovom da organizacija za proizvodnju ispunjava sve sljedeće uslove:

1. organizacija za proizvodnju nastavlja da ispunjava primjenljive zahtjeve iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata;
2. organizacija za proizvodnju ili bilo koji njeni partneri, dobavljači ili podugovarači dozvolili su nadležnom organu sprovođenje ispitivanja u skladu sa tačkom 21.A.9;
3. organizacija za proizvodnju može nadležnom organu da pruži dokaz da se održava zadovoljavajući nivo kontrole proizvodnje proizvoda, djelova i uređaja na osnovu odobrenja;
4. nadležni organ nije trajno ukinuo uvjerenje o osposobljenosti organizacije za proizvodnju na osnovu tačke 21.B.65, niti je organizacija za proizvodnju predala to uvjerenje.

(b) Nakon što je uvjerenje o osposobljenosti organizacije za proizvodnju vraćeno ili trajno ukinuto vraća se nadležnom organu.”;

(25) tačka 21.A.165 mijenja se kako slijedi:

(a) podtač. od (d) do (h) zamjenjuju se sljedećim:

„(d) pruža pomoć imaoocu uvjerenja o tipu ili drugog odobrenja projekta baveći se svim aktivnostima u vezi sa kontinuiranom plovidbenošću, koje su povezane sa proizvedenim proizvodima, djelovima ili uređajima;

(e) ako imalac odobrenja organizacije za proizvodnju namjerava na osnovu svojih uslova odobrenja da izda potvrdu o otpuštanju u upotrebu, prije izdavanja uvjerenja utvrđuje da je na svakom dovršenom vazduhoplovu bilo izvedeno potrebno održavanje i da je u stanju za siguran rad;

(f) ako je primjenljivo, u skladu sa pravom iz tačke 21.A.163 podtačka (e), utvrđuje uslove pod kojima se može izdati dozvola za let;

(g) ako je primjenljivo, u skladu sa pravom iz tačke 21.A.163 podtačka (e), prije izdavanja dozvole za let za vazduhoplov utvrđuje usklađenost sa tačkom 21.A.711 podtač. (c) i (e);

(h) da ispunjava odredbe poddjela A ovog odjeljka.”;

(b) podtač. (i), (j) i (k) brišu se;

(26) tačka 21.A.180 briše se;

(27) tačka 21.A.181 podtačka (a) mijenja se kako slijedi:

(a) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Uvjerenje o plovidbenosti izdaje se na neograničeno vrijeme. Ono ostaje da važi pod uslovom da su ispunjeni svi sljedeći uslovi:”;

(b) podpodtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„1. da vazduhoplov nastavlja da ispunjava primjenljive zahtjeve za projekat tipa i primjenljive zahtjeve u pogledu kontinuirane plovidbenosti; i”;

(c) podpodtačka (4) zamjenjuje se sljedećim:

„4. da nadležni organ nije trajno ukinuo uvjerenje na osnovu tačke 21.B.65. ili je imalac nije predao.”;

(28) tačka 21.A.210 briše se;

(29) tačka 21.A.211 podtačka (a) mijenja se kako slijedi:

(a) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Uvjerenje o buci izdaje se na neograničeno vrijeme. Ono ostaje da važi pod uslovom da su ispunjeni svi sljedeći uslovi:”;

(b) podtačka (a) podpodtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„1. da vazduhoplov nastavlja da ispunjava primjenljive zahtjeve za projekat tipa i primjenljive zahtjeve u pogledu kontinuirane plovidbenosti; i”;

(c) podpodtačka (4) zamjenjuje se sljedećim:

„(4) da nadležni organ nije trajno ukinuo uvjerenje na osnovu tačke 21.B.65. ili ga imalac nije predao.”;

(30) tačka 21.A.239 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.239 Sistem upravljanja projektom

(a) Organizacija uspostavlja, sprovodi i održava sistem upravljanja projektom koji uključuje element upravljanja sigurnošću i element obezbjeđenja projekta, sa jasno definisanom odgovornošću i linijama odgovornosti u cijeloj organizaciji.

(b) Sistem upravljanja projektom mora da:

1. odgovara veličini organizacije i prirodi i složenosti njenih aktivnosti, uzimajući u obzir opasnosti i povezane rizike svojstvene tim aktivnostima;
2. uspostavi, sprovodi i održava pod odgovornošću jednog rukovodioca imenovanog na osnovu tačke 21.A.245 podtačka (a).

(c) Kao dio elementa upravljanja sigurnošću u okviru sistema upravljanja projektom, organizacija za projektovanje:

1. uspostavlja, sprovodi i održava politiku sigurnosti i odgovarajuće povezane sigurnosne ciljeve;
2. imenuje ključno osoblje zaduženo za oblast sigurnosti u skladu sa tačkom 21.A.245 podtačka (b);
3. uspostavlja, sprovodi i održava proces upravljanja sigurnosnim rizikom koji uključuje identifikaciju opasnosti po vazduhoplovnu sigurnost koje proizilaze iz njenih aktivnosti, ocjenjuje ih i upravlja povezanim rizicima uključujući preduzimanje mjera za ublažavanje rizika i provjeru njihove djelotvornosti;
4. uspostavlja, sprovodi i održava proces obezbjeđenja sigurnosti koji uključuje:
 - (i) mjerenje i praćenje efikasnosti sigurnosti organizacije;
 - (ii) upravljanje izmjenama u skladu sa tačkom 21.A.243 podtačka (c) i tačkom 21.A.247;
 - (iii) načela za kontinuirano poboljšavanje elementa upravljanja sigurnošću;
5. promoviše sigurnost u organizaciji kroz:

(i) obuku i edukaciju;

(ii) komunikaciju;

6. uspostavlja sistem prijavljivanja događaja u skladu sa tačkom 21.A.3 A kako bi doprinijela kontinuiranom poboljšavanju sigurnosti.

(d) Kao dio elementa obezbjeđenja projekta u okviru sistema upravljanja projektom, organizacija za projektovanje:

1. uspostavlja, sprovodi i održava sistem kontrole i nadzora projekta i izmjena i popravki projekta proizvoda, djelova i uređaja obuhvaćenih uslovima odobrenja; taj sistem:

(i) uključuje funkciju plovidbenosti koja je odgovorna za obezbjeđenje usklađenosti projekta proizvoda, djelova i uređaja ili izmjene projekta i popravki sa primjenljivom osnovom sertifikacije tipa, primjenljivom osnovom sertifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine;

(ii) obezbjeđuje da organizacija za projektovanje ispunjava odgovornosti na odgovarajući način u skladu sa ovim Prilogom i uslovima odobrenja izdatog na osnovu tačke 21.A.251;

2. uspostavlja, sprovodi i održava nezavisnu funkciju provjere na osnovu koje organizacija za projektovanje dokazuje usklađenost sa primjenljivim zahtjevima u pogledu plovidbenosti, podataka o operativnoj prikladnosti i zaštite životne sredine;

3. utvrđuje način na koji sistem upravljanja projektom uzima u obzir prihvatljivost djelova ili uređaja koje su projektovale partneri ili podugovarači ili zadataka koje su obavili, u skladu sa metodama koje su definisane u pisanim procedurama.

(e) Organizacija za projektovanje uspostavlja, kao dio sistema upravljanja projektom, nezavisnu funkciju praćenja radi provjere usklađenosti organizacije sa relevantnim zahtjevima iz ovog Priloga, kao i usklađenosti i adekvatnosti sa sistemom upravljanja projektom. Praćenje uključuje povratne informacije licu ili grupi lica iz tačke 21.A.245 podtačka (b) i rukovodiocu iz tačke 21.A.245 podtačka (a) kako bi se, prema potrebi, obezbijedilo sprovođenje korektivnih mjera.

(f) Ako organizacija za projektovanje posjeduje jedan ili više dodatnih sertifikata organizacije iz područja primjene Regulative (EU) 2018/1139, sistem upravljanja projektom može da se integriše sa onim koji se zahtijeva na osnovu tog dodatnog sertifikata/tih dodatnih sertifikata.”;

(31) tačka 21.A.243 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.243 Priručnik

(a) Kao dio sistema upravljanja projektom, organizacija za projektovanje izrađuje i dostavlja Agenciji priručnik u kojem se, direktno ili pozivanjem na broj, opisuju organizacija, njene relevantne politike, procesi i procedure, vrsta projekta i kategorije proizvoda, djelovi i uređaji za koje organizacija za projektovanje posjeduje odobrenje organizacije za projektovanje, kako je utvrđeno u uslovima odobrenja izdatog u skladu sa tačkom 21.A.251 i, ako je relevantno, interfejsi sa njenim partnerima ili podugovaračima i kontrola nad njima.

Ako je potrebno izvoditi probne letove, izrađuje se i dostavlja Agenciji operativni priručnik za probne letove u kojem se utvrđuju politike i procedure organizacije povezane sa probnim letovima. Operativni priručnik za probne letove uključuje:

(i) opis organizacionih procesa za provjeru u letu, uključujući angažovanost organizacije za provjeru u letu u proces izdavanja dozvole za let;

(ii) politiku izbora posade, uključujući sastav, kompetenciju, aktivnost i ograničenja vremena leta, u skladu sa Dodatkom XII, kada je primjenljivo;

(iii) procedure prevoza lica koja nisu članovi posade i procedure za obuku za provjere u letu, kada je primjenljivo;

(iv) politika upravljanja rizikom i sigurnošću i povezane metodologije;

(v) procedure identifikovanja instrumenata i opreme koja se nosi;

(vi) listu dokumenata koji treba da budu sačinjeni za provjeru u letu.”;

(b) Ako neke djelove ili uređaje ili izmjene proizvoda projektuju partnerske organizacije ili podugovarači, priručnik uključuje izjavu o načinu na koji organizacija za projektovanje može dokazati usklađenost svih djelova i uređaja u skladu sa tačkom 21.A.239 podtačka (d) podpodtačka (2), i sadrži, direktno ili pozivanjem na broj, opise i informacije o aktivnostima projektovanja i tim partnerskim organizacijama ili podugovaračima, koji su potrebni za davanje te izjave.

(c) Priručnik se mijenja prema potrebi kako bi sadržao ažuriran opis organizacije, a Agenciji se dostavljaju kopije izmjena.

(d) Organizacija za projektovanje sastavlja i ažurira izjavu o kvalifikacijama i iskustvu rukovodećeg osoblja i drugih osoba odgovornih za donošenje odluka u organizaciji koje utiču na plovidbenost, podatke o operativnoj prikladnosti i pitanja zaštite životne sredine. Ona tu izjavu podnosi nadležnom organu.”;

(32) tačka 21.A.245 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.245 Resursi

(a) Organizacija imenuje glavnog rukovodioca organizacije za projektovanje sa ovlaštenjem da unutar organizacije obezbijedi odvijanje svih projektnih aktivnosti u skladu sa zahtjevanim standardima i kontinuiranu usklađenost organizacije za projektovanje sa zahtjevima sistema upravljanja projektom iz tačke 21.A.239 i procedurama utvrđenim u priručniku iz tačke 21.A.243.

(b) Glavni rukovodilac organizacije za projektovanje imenuje osobe na sljedeće funkcije i utvrđuje obim njihovih ovlaštenja:

1. rukovodioca za funkciju plovidbenosti;

2. rukovodioca za nezavisnu funkciju praćenja;

3. u zavisnosti od veličine organizacije i prirode i složenosti njenih aktivnosti, bilo koju drugu osobu ili grupu osoba koje su potrebne da bi se obezbijedila usklađenost organizacije sa zahtjevima iz ovog Priloga.

(c) Odstupajući od tačke 21.A.245 podtačka (b) podpodtačka (1), funkcija plovidbenosti iz tačke 21.A.239 podtačka (d) podpodtačka (1) podpodpodtačka (i) može da se obavlja pod direktnim nadzorom glavnog rukovodioca organizacije za projektovanje u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

1. ako je obim aktivnosti/rada organizacije za projektovanje, kako je utvrđeno u uslovima odobrenja izdatog u skladu sa tačkom 21.A.251, ograničen na manje izmjene i/ili manje popravke;

2. u ograničenom periodu u kojem organizacija za projektovanje nema imenovanog rukovodioca za funkciju plovidbenosti, a obavljanje te funkcije pod direktnim nadzorom glavnog rukovodioca organizacije za projektovanje srazmjerno je opsegu i nivou aktivnosti organizacije.

(d) Osoba ili grupe osoba imenovane na osnovu podtačke (b):

1. odgovara(ju) glavnom rukovodiocu organizacije za projektovanje i imaju direktni pristup njemu;

2. ima(ju) odgovarajuće znanje, obrazovanje i iskustvo za izvršavanje svojih odgovornosti;

(e) Organizacija za projektovanje obezbjeđuje da:

1. u svim tehničkim odsjecima ima dovoljno zaposlenih sa zadovoljavajućim iskustvom, kojima su data odgovarajuća ovlaštenja za izvršavanje dodijeljenih odgovornosti, kao i odgovarajući objekti, oprema i smještaj kako bi zaposleni mogli da ispunjavaju uslove u pogledu plovidbenosti, podataka o operativnoj prikladnosti i zaštite životne sredine u vezi sa proizvodom;

2. postoji potpuna i efikasna koordinacija između odsjeka i u okviru odsjeka u vezi sa pitanjima plovidbenosti, podacima o operativnoj prikladnosti i zaštitom životne sredine.”;

(33) tačka 21.A.247 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.247 Izmjene u sistemu upravljanja projektom

Nakon izdavanja odobrenja organizacije za projektovanje, Agencija mora, prije sprovođenja, da odobri svaku izmjenu sistema upravljanja projektom koja je značajna za dokazivanje usklađenosti ili za plovidbenost, operativnu prikladnost i zaštitu životne sredine za proizvod, dio ili uređaj mora da odobri Agencija prije sprovođenja. Organizacija za projektovanje dostavlja Agenciji zahtjev za odobrenje, kojim na osnovu predloženih izmjena priručnika, dokazuje da će nastaviti da bude usklađena sa ovim Prilogom. ';

(34) tačka 21.A.257 briše se;

(35) tačka 21.A.258 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.258 Nalazi i opservacije

(a) Nakon prijema obavještenja o nalazima u skladu sa tačkom 21.B.433, imalac odobrenja organizacije za projektovanje:

1. utvrđuje osnovni uzrok(e) neusklađenosti i faktore koji doprinose neusklađenosti;

2. utvrđuje plan korektivnih mjera;

3. pruža Agenciji zadovoljavajuće dokaze o sprovođenju korektivne mjere.

(b) Mjere iz podtačke (a) sprovode se u roku dogovorenom sa Agencijom u skladu sa tačkom 21.B.433.

(c) Imalac odobrenja organizacije za projektovanje uzima u obzir opservacije primljene u skladu sa tačkom 21.B.433 podtačka (e). Organizacija evidentira odluke donesene u vezi sa tim opservacijama.”;

(36) tačka 21.A.259 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.259 Trajanje i kontinuirano važenje

(a) Odobrenje organizacije za projektovanje izdaje se na neograničeno vrijeme. Ono ostaje da važi pod uslovom da organizacija za projektovanje ispunjava sve sljedeće uslove:

1. organizacija za projektovanje i dalje ispunjava odredbe Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata; uzimajući u obzir odredbe tačke 21.B.433 ovog Priloga koje se odnose na postupanje sa nalazima;
2. imalac odobrenja organizacije za projektovanje ili bilo koji od njenih partnera ili podugovarača potvrđuje da nadležni organ može da sprovodi ispitivanja u skladu sa tačkom 21.A.9;
3. organizacija za projektovanje može Agenciji da pruži dokaz da se u okviru sistema upravljanja projektom organizacije održava zadovoljavajući nivo kontrole i nadzora nad projektima proizvoda, popravkama i izmjenama na njima u skladu sa odobrenjem;
4. Agencija nije trajno ukinula uvjerenje na osnovu tačke 21.B.65. niti ga je projektna organizacija predala.

(b) Po vraćanju ili trajnom ukidanju odobrenja, uvjerenje se vraća Agenciji.”;

(37) u tački 21.A.263 podtačka (c) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Imalac odobrenja organizacije za projektovanje ima pravo, u okviru svojih uslova odobrenja koje je izdato u skladu sa tačkom 21.A.251 i relevantnim procedurama sistema upravljanja projektom.”;

(38) tačka 21.A.265 mijenja se kako slijedi:

(a) podtačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) određuje da projekat proizvodâ, ili njihove izmjene ili popravke, budu u skladu sa važećom osnovom sertifikacije tipa, osnovom sertifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu životne sredine, i da nemaju nijedno svojstvo koje nije sigurno.”;

(b) podtačka (h) zamjenjuje se sljedećim:

„(h) određuje podatke i informacije izdate pod nadležnošću odobrene organizacije za projektovanje u okviru njenih uslova odobrenja kako je utvrdila Agencija sljedećom izjavom: „Tehnički sadržaj ovog dokumenta odobren je pod nadležnošću DOA-e ref. EASA. 21J.[XXXX]”.”;

(c) umeće se sljedeća podtačka (i):

„(i) ispunjava odredbe poddijela A ovog odjeljka.”;

(39) tačka 21.A.451 mijenja se kako slijedi:

(a) podtačka (a) podpodtačka (1) podpodpodtačka (i) zamjenjuje se sljedećim:

„(i) navedene u tač. 21.A.3 A, 21.A.3B, 21.A.4, 21.A.5, 21.A.6, 21.A.7, 21.A.9, 21.A.439, 21.A.441 i 21.A.443.”;

(b) podtačka (b) podpodtačka (1) zamjenjuje se sljedećim:

„1. preuzme obaveze iz tač. 21.A.4, 21.A.5 i 21.A.7.”;

(40) u tački 21.A.604 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) odstupajući od tač. 21.A.9, 21.A.603, 21.A.610 i 21.A.621, primjenjuju se sljedeće tač.: 21.A.15, 21.A.20, 21.A.21, 21.A.31, 21.A.33, 21.A.44, 21.A.47, 21.B.75 i 21.B.80. Međutim, ETSO ovlašćenje izdaje se u skladu sa tačkom 21.A.606 umjesto uvjerenja o tipu.”;

(41) tačka 21.A.609 mijenja se kako slijedi:

(a) podtačka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) za svaki model svakog artikla za koji je izdato ETSO ovlašćenje pripremi i održava ažuriranu evidenciju svih tehničkih podataka i dokumentaciju u skladu sa tačkom 21.A.5.”;

(b) podtačka (f) zamjenjuje se sljedećim:

„(f) ispunjava odredbe tač. 21.A.3 A, 21.A.3B, 21.A.4 i 21.A.9.”;

(42) tačka 21.A.615 briše se;

(43) tačka 21.A.619 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.619 Trajanje i kontinuirano važenje

(a) ETSO ovlašćenje izdaje se na neograničeno vrijeme. Ono ostaje da važi pod uslovom da su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

1. imalac zahtjeva i dalje poštuje uslove utvrđene u trenutku izdavanja ETSO ovlašćenja;
2. imalac ETSO ovlašćenja i dalje ispunjava obaveze navedene u tački 21.A.609;
3. imalac ETSO ovlašćenja ili bilo koji od njegovih partnera, dobavljača ili podugovarača potvrđuje da nadležni organ može da sprovodi ispitivanja u skladu sa tačkom 21.A.9;
4. da bude dokazano da ETSO artikal ne izaziva neprihvatljiv rizik u radu;
5. Agencija nije trajno ukinula ETSO ovlašćenje na osnovu tačke 21.B.65 niti ga je imalac predao.

(b) ETSO ovlašćenje koje je imalac vratio ili je ono trajno ukinuto, vraća se Agenciji.”;

(44) tačka 21.A.705 briše se;

(45) u tački 21.A.711 naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.A.711 Izdavanje dozvole za let”;

(46) tačka 21.A.721 briše se;

(47) u tački 21.A.723 podtačka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Dozvola za let izdaje se za period od najviše 12 mjeseci i ostaje da važi, ako su ispunjeni svi sljedeći uslovi:

1. organizacija i dalje ispunjava uslove i ograničenja povezane sa dozvolom za let kako je utvrđeno u tački 21.A.711 podtačka (e);
2. imalac ili bilo koji od njegovih partnera, dobavljača ili podugovarača potvrđuje da nadležni organ može da sprovodi ispitivanja u skladu sa tačkom 21.A.9;
3. nadležni organ nije trajno ukinuo dozvolu za let na osnovu tačke 21.B.65. niti ju je imalac predao;
4. vazduhoplov ostaje u istom registru.”;

(48) tačka 21.A.729 briše se;

(49) u tački 21.B.103 naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.B.103 Izdavanje uvjerenja o tipu ili ograničenog uvjerenja o tipu”;

(50) u tački 21.B.107 naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.B.107 Izdavanje odobrenja izmjene uvjerenja o tipu”;

(51) u tački 21.B.111 naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.B.111 Izdavanje dodatnog uvjerenja o tipu”;

(52) tačka 21.B.150 briše se;

- (53) točka 21.B.260 briše se;
(54) u tački 21.B.425 naslov se zamjenjuje sljedećim:
„21.B.425 Izdavanje uvjerenja o buci“;
(55) u tački 21.B.453 naslov se zamjenjuje sljedećim:
„21.B.453 Izdavanje odobrenja projekta popravke“;
(56) tač. 21.B.430 i 21.B.445 brišu se;
(57) u odjeljku B poddio J zamjenjuje se sljedećim:

„PODDIO J – ODOBRENJE ORGANIZACIJE ZA PROJEKTOVANJE

21.B.430 Procedura inicijalne sertifikacije

- (a) Nakon prijema zahtjeva za inicijalno izdavanje odobrenja organizacije za projektovanje, nadležni organ provjerava usklađenost imaoca sa primjenljivim zahtjevima.
(b) Sastanak sa glavnim rukovodiocem organizacije za projektovanje saziva se najmanje jednom tokom istrage za inicijalnu sertifikaciju kako bi se obezbijedilo da ta osoba razumije svoju ulogu i odgovornost.
(c) Nadležni organ evidentira sve nalaze koji su izdati, akcije zaključivanja i preporuke za izdavanje odobrenja organizacije za projektovanje.
(d) Nadležni organ podnosiocu zahtjeva pisanim putem potvrđuje sve nalaze utvrđene tokom provjere. Za inicijalnu sertifikaciju svi nalazi se moraju otkloniti na zadovoljavajući način za nadležnog organa prije izdavanja odobrenja organizacije za projektovanje.
(e) Kada nadležni organ utvrdi da je podnosilac zahtjeva zadovoljio sve primjenljive zahtjeve, izdaje odobrenje organizacije za projektovanje.
(f) Referentni broj uvjerenja upisuje se u odobrenje organizacije za projektovanje na način koji utvrdi Agencija.
(g) Uvjerjenje se izdaje se na neograničeno vrijeme. Prava i obim aktivnosti čije je obavljanje odobreno organizaciji za projektovanje uključujući sva ograničenja, ako je primjenljivo, navode se u uslovima odobrenja priloženim odobrenju organizacije za projektovanje.

21.B.431 Principi nadzora

Nadležni organ provjerava da li sertifikovane organizacije nastavljaju da ispunjavaju primjenljive zahtjeve.

(a) Provjera mora da:

1. bude podržana dokumentacijom specifično namijenjenom kako bi se osoblju odgovornom za nadzor dala uputstva za obavljanje njihovih funkcija;
 2. predmetnim organizacijama dâ uvid u rezultate aktivnosti nadzora;
 3. se zasniva na procjenama, provjerama, inspekcijama i, prema potrebi, nenajavljenim inspekcijama;
 4. pruža nadležnom organu dokaze ako je potrebno dalje djelovanje, uključujući mjere predviđene u tački 21.B.433.
- (b) Nadležni organ utvrđuje obim nadzora iz podtačke (a) uzimajući u obzir rezultate prethodnih aktivnosti nadzora i prioritete iz oblasti sigurnosti.
(c) Nadležni organ sakuplja i obrađuje sve informacije koje smatra potrebnim za obavljanje aktivnosti nadzora.

21.B.432 Program nadzora

(a) Nadležni organ uspostavlja i održava program nadzora kojim su obuhvaćene aktivnosti nadzora propisane radi usklađivanja sa odredbama tačke 21.B.431 podtačka (a).

(b) U programu nadzora uzimaju se u obzir specifična priroda organizacije, složenost njenih aktivnosti i rezultati prethodnih aktivnosti sertifikacije ili nadzora, ili oboje, i on se zasniva na procjeni povezanih rizika. U svakom ciklusu planiranja nadzora taj program uključuje:

1. procjene, provjere i inspekcije, uključujući, prema potrebi:

- (i) procjene sistema upravljanja i provjere procesa;
- (ii) provjere proizvoda relevantnog uzorka projekta i sertifikacije proizvoda, djelova i uređaja koji su obuhvaćeni obimom rada organizacije;
- (iii) uzorkovanje izvedenih radova;
- (iv) nenajavljene inspekcije;

2. sastanke koje su dogovorili glavni rukovodilac organizacije za projektovanje i nadležni organ kako bi se obezbijedila obostrana trajna informisanost o svim značajnim pitanjima.

(c) Ciklus planiranja nadzora ne smije da bude duži od 24 mjeseca.

(d) Bez obzira na podtačku (c), ciklus planiranja nadzora može da se produži na najviše 36 mjeseci ako je nadležni organ utvrdio, za period od prethodna 24 mjeseca, sljedeće:

1. da je organizacija dokazala da može djelotvorno da identifikuje opasnosti po vazduhoplovnu sigurnost i da upravlja povezanim rizicima;
2. da organizacija kontinuirano dokazuje usklađenost sa tačkom 21.A.247 i da ima punu kontrolu nad svim promjenama u sistemu upravljanja projektom;
3. da nisu izdati nalazi prvog nivoa;
4. da su sve korektivne mjere sprovedene u okviru roka koji je nadležni organ prihvatio ili produžio kako je predviđeno u tački 21.B.433 podtačka (d).

Bez obzira na podtačku (c), ciklus planiranja nadzora može dodatno da se produži na najviše 48 mjeseci ako je, uz uslove iz podtačke (d) podpodtač (1) do (4), organizacija uspostavila, a nadležni organ odobrio, djelotvoran sistem kontinuiranog izvještavanja nadležnom organu o efikasnosti sigurnosti i regulatornoj usklađenosti same organizacije.

(e) Ciklus planiranja nadzora može da se skрати ako postoji dokaz da se smanjila efikasnost sigurnosti organizacije.

(f) Program nadzora uključuje evidencije o datumima kada je potrebno sprovesti procjene, provjere, inspekcije i sastanke, kao i o datumima kad su procjene, provjere, inspekcije i sastanci stvarno sprovedeni.

(g) Na kraju svakog ciklusa planiranja nadzora nadležni organ izdaje izvještaj sa preporukom u vezi sa produženjem odobrenja na osnovu rezultata nadzora.

21.B.433 Nalazi i korektivne mjere; opservacije

(a) Nadležni organ uspostavlja sistem za analizu nalaza s obzirom na njihovu važnost po sigurnost.

(b) Nadležni organ izdaje nalaze prvog nivoa, kada je utvrđena neusklađenost sa primjenljivim zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, procedurama i priručnicima organizacije ili sertifikatom organizacije za projektovanje uključujući uslove odobrenja, koja može da dovede do nekontrolisane neusklađenosti i potencijalnog stanja opasnosti.

Nalazi prvog nivoa uključuju i sljedeće:

1. nedavanje pristupa nadležnog organa objektima organizacije kako je definisano u tački 21.A.9 tokom uobičajenih radnih sati i nakon dva pisana zahtjeva;
2. dobijanje odobrenja organizacije za projektovanje ili održavanje njegovog važenja falsifikovanjem podnesenih dokumentovanih dokaza;

3. svaki dokaz o zloupotrebi ili neovlaštenoj upotrebi odobrenja organizacije za projektovanje;
4. neimenovanje glavnog rukovodioca organizacije za projektovanje na osnovu tačke 21.A.245 podtačka (a).
- (c) Nadležni organ izdaje nalaz drugog nivoa, kada se utvrdi bilo kakva neusklađenost sa primjenljivim zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sa procedurama i priručnicima organizacije ili sertifikatom uključujući uslove odobrenja, što se ne klasifikuje kao neusklađenost prvog nivoa.
- (d) Kada se tokom nadzora ili na bilo koji drugi način konstatuje nalaz, nadležni organ, ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne mjere koje se zahtijevaju Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, pisanim putem obavještava organizaciju o neusklađenostima i zahtijeva korektivnu mjeru za uklanjanje utvrđenih neusklađenosti. Ako se nalaz prvog nivoa odnosi direktno na proizvod, nadležni organ obavještava nadležni organ države članice u kojoj je vazduhoplov registrovan.
1. U slučaju nalaza prvog nivoa, nadležni organ:
- (i) odobrava organizaciji period za sprovođenje korektivnih mjera koji odgovara prirodni nalaza i koji ni u kom slučaju ne smije da bude duži od 21 radnog dana. Taj period počinje od datuma kada je organizacija pisanim putem obaviještena o nalazu pri čemu se od nje zahtijevalo sprovođenje korektivne mjere za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti;
- (ii) procjenjuje plan korektivnih mjera i sprovođenja koji je predložila organizacija, i prihvata ga, ako zaključi da je dovoljan za rješavanje neusklađenosti;
- (iii) ako organizacija ne dostavi prihvatljiv plan korektivnih mjera ili ne sprovede korektivnu mjeru u roku koji je nadležni organ prihvatio, bez odlaganja preduzima odgovarajuće mjere kako bi zabranio ili ograničio aktivnosti predmetne organizacije i, prema potrebi, preduzima mjere za trajno ukidanje odobrenja organizacije za projektovanje, njegovo ograničavanje ili suspendovanje u cjelosti ili djelimično, u zavisnosti od obima nalaza prvog nivoa, dok organizacija ne preduzme zadovoljavajuću korektivnu mjeru.
2. U slučaju nalaza drugog nivoa, nadležni organ:
- (i) odobrava organizaciji period za sprovođenje korektivne mjere koji odgovara prirodni nalaza, koji ni u kom slučaju ne smije da bude duži od tri mjeseca. Taj period počinje od datuma kada je organizacija pisanim putem obaviještena o nalazu u okviru kojeg se od nje zahtijeva korektivna mjera. Na kraju tog perioda i u zavisnosti od prirode nalaza, nadležni organ može da produži period od tri mjeseca pod uslovom da se nadležni organ saglasio sa planom korektivnih mjera;
- (ii) procjenjuje plan korektivnih mjera i plan sprovođenja koji je predložila organizacija i prihvata ga, ako zaključi da je dovoljan za rješavanje neusklađenosti;
- (iii) ako organizacija ne dostavi prihvatljiv plan korektivnih mjera ili ne sprovede korektivnu mjeru u roku koji je nadležni organ prihvatio ili produžio, nalaz se podiže na nalaz prvog nivoa i preduzimaju se mjere utvrđene u podtački (d) podpodtačka (1).
- (e) Nadležni organ može da izda opservacije za bilo koji od sljedećih slučajeva koji ne zahtijevaju nalazi prvog ili drugog nivoa:
1. za bilo koju stavku čija je performansa procijenjena nedjelotvornom;
 2. ako je utvrđeno da neka stavka može uzrokovati neusklađenost na osnovu podtač. (b) ili (c);
 3. ako su predlozi ili poboljšanja u interesu sveukupne efikasnosti sigurnosti organizacije.
- Organizacija se obavještava pisanim putem o opservacijama koje su izdate u skladu sa ovom tačkom, a nadležni organ ih evidentira.

21.B.435 Izmjene u sistemu upravljanja projektom

- (a) Po prijemu zahtjeva za značajnom izmjenom sistema upravljanja projektom nadležni organ prije izdavanja odobrenja provjerava usklađenost organizacije sa primjenljivim zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata.
- (b) Nadležni organ utvrđuje uslove pod kojima organizacija može da radi tokom izmjene, osim ako nadležni organ utvrdi da odobrenje organizacije za projektovanje treba suspendovati.
- (c) Kada nadležni organ utvrdi da organizacija ispunjava primjenljive zahtjeve iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, nadležni organ odobrava tu izmjenу.
- (d) Ne dovodeći u pitanje bilo koje dodatne izvršne mjere, ako organizacija uvede značajnu izmjenу sistema upravljanja projektom bez dobijenog odobrenja nadležnog organa na osnovu podtačke (c), nadležni organ razmatra potrebu da suspenduje, ograniči ili trajno ukine sertifikat organizacije.
- (e) Za neznačajne izmjene sistema upravljanja projektom nadležni organ uključuje pregled takvih izmjena u svoj stalni nadzor u skladu sa principima utvrđenim u tački 21.B.431. Ako se utvrdi bilo koja neusklađenost, nadležni organ o tome obavještava organizaciju, zahtijeva dalje izmjene i postupа u skladu sa tačkom 21.B.433.”;
- (58) u tački 21.B.453 naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.B.453 Izdavanje odobrenja projekta popravke”;

(59) u tački 21.B.480 naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.B.480 Izdavanje ETSO ovlaštenja”;

(60) Dodatak VIII zamjenjuje se sljedećim:

**„Dodatak VIII
Izjava o usklađenosti vazduhoplova – EASA Obrazac 52**

IZJAVA O USKLAĐENOSTI VAZDUHOPLOVA		
1. State of manufacture/Država proizvodnje	2. Montenegro ¹ /Crna Gora A member of the European Union/ Članica Evropske nije ²	3. Statement ref. no./Broj izjave
4. Organisation/Naziv organizacije		
5. Aircraft type/Tip vazduhoplova	6. Type-certificate ref. nos: Broj uvjerenja o tipu	
7. Aircraft registration or mark/ Registracija ili oznaka vazduhoplova	8. Production organisation identification no./ Identifikacioni broj proizvođača	
9. Engine/propeller details ⁽³⁾ / Podaci (motor/elisa)		
10. Modifications and/or service bulletins /Modifikacije i servis bilteni ³		
11. Airworthiness directives/Nalozi za plovidbenost		
12. Concessions / Odobrena slučajna odstupanja od odobrenog projekta u toku proizvodnje		
13. Exemptions, waivers or derogations ⁽³⁾ Izuzeća, odricanja ili odstupanja		
14. Remarks/ Napomene		
15. Certificate of airworthiness / Uvjerenje o plovidbenosti		
16. Additional requirements / Dopunski zahtjevi		
17. Statement of conformity/ Izjava o usklađenosti It is hereby certified that the aircraft conforms fully to the type-certified design and to the items in blocks 9, 10, 11, 12 and 13. / Ovim se potvrđuje da vazduhoplov u potpunosti odgovara odobrenom projektu i podacima datim u rubrikama 9, 10, 11, 12 i 13. The aircraft is in a condition for safe operation./ Vazduhoplov je sposoban za siguran let. The aircraft has been satisfactorily tested in flight/ Vazduhoplov je testiran u letu.		
18. Signed/ Potpis	19. Name/ Ime	20. Date (d/m/y)/ Datum (dan/mjesec/godina)
21. Production organisation approval reference/ Broj uvjerenja o osposobljenosti organizacije za proizvodnju:		

EASA Obrazac 52 izdanje 2 / EASA Form 52 Issue 2

¹ Ili „EASA“, ako je EASA nadležni organ.

² Obrisati, ako su u pitanju države koje nisu članice Evropske unije ili EASA-e

³ Obrisati kako je primjenljivo

Uputstva za popunjavanje Izjave o usklađenosti vazduhoplova - EASA Obrazac 52

1. NAMJENA I OBLAST PRIMJENE

1.1. Korišćenje izjave o usklađenosti vazduhoplova koju je izdala organizacija za proizvodnju koja proizvodi na osnovu Dijela 21, Odjeljak A, Poddio F jeste opisano u tački 21.A.130 sa odgovarajućem prihvatljivim načinima usklađivanja (AMC).

1.2. Svrha izjave o usklađenosti vazduhoplova (EASA obrazac 52), izdate na osnovu Dijela 21, Odjeljak A, Poddio G, jeste da omogućiti imaoocu uvjerenja o osposobljenosti organizacije za proizvodnju da iskoristi pravo da pribavi pojedinačno uvjerenje o plovidbenosti vazduhoplova i, ako je potrebno, uvjerenje o buci od nadležnog organa države članice registracije.

2. OPŠTE

2.1. Izjava o usklađenosti mora da odgovara priloženom modelu, uključujući brojeve rubrika i njihov raspored. Veličina rubrike može da se mijenja da bi odgovarala potrebama individualne primjene, ali ne u obimu koji bi izjavu učinio neprepoznatljivom. Ako o tome postoji dilema, neophodno je da se konsultuje nadležni organ.

2.2. Obrazac izjave može da se unaprijed odštampa ili izradi na računaru, ali tako da otisak linija i slova bude jasan i i čitljiv. Unaprijed odštampani tekst je dozvoljen, ako je usklađen sa priloženim obrascem, ali bilo koje druge izjave ili navodi o odobravanju ili potvrđivanju nijesu dopušteni.

2.3. Izjava se popunjava pisačom mašinom, na računaru, ili ručno štampanim slovima koji moraju biti lako čitljivi. Prihvatljivi su engleski jezik i, ako je to relevantno, jedan ili više službenih jezika države članice koja izdaje izjavu.

2.4. Odobrena organizacija za proizvodnju mora da čuva kopiju izjave i njene priloge.

3. POPUNJAVANJE IZJAVE O USKLAĐENOSTI OD STRANE IZDAVAOCA

3.1. Svaka rubrika mora da bude popunjena da bi izjava bila važeća.

3.2. Izjava o usklađenosti može da se preda nadležnom organu države članice registracije samo ako su projekat vazduhoplova i njegovi ugrađeni proizvodi odobreni.

3.3. Kada je riječ o podacima koji treba da se upišu u rubrike 9, 10, 11, 12, 13 i 14, dopušteno je pozivanje na posebno navedene dokumente koje čuva organizacija za proizvodnju, izuzev ako se sa nadležnim organom ne dogovori drukčije.

3.4. Svrha izjave o usklađenosti nije da obuhvati predmete koji moraju da se ugrade da bi se zadovoljila odgovarajuća operativna pravila. Ipak, neki od tih individualnih predmeta mogu da se navedu u rubrici 10 ili u odobrenom projektu tipa. Operatori vazduhoplova zato se upozoravaju da su sami dužni da garantuju usklađenost sa odgovarajućim operativnim pravilima tokom njihovog rada.

Rubrika 1 Upisuje se ime države proizvodnje.

Rubrika 2 Nadležni organ pod čijom nadležnošću se izdaje izjava o usklađenosti.

Rubrika 3 U ovu rubriku prethodno se štampa jedinstveni broj, radi kontrole i praćenja izjave. Ako je dokument izrađen na računaru, jedinstveni broj ne mora da bude prethodno odštampan, i u tom slučaju je računar programiran da dodijeli i odštampa jedinstveni broj.

Rubrika 4 Upisuju se pun naziv i adresa na kojoj se nalazi sjedište organizacije koja je izdala izjavu. Ova rubrika može da bude prethodno odštampana. Logotip može da se unese, ako ima mjesta.

Rubrika 5 Upisuje se tip vazduhoplova, onako kako je upisan u uvjerenju o tipu i pripadajućoj listi podataka.

Rubrika 6 Upisuju se podaci o referentnim brojevima i izdavanju uvjerenja o tipu za predmetni vazduhoplov.

Rubrika 7 Ako je vazduhoplov registrovan, njegova oznaka je oznaka registracije. Ako vazduhoplov nije registrovan, ovdje se upisuje oznaka koju prihvati nadležni organ države članice i, po potrebi, nadležni organ treće države.

Rubrika 8 Upisuje se identifikacioni broj koji je odredila organizacija za proizvodnju radi kontrole i praćenja i tehničke podrške proizvodu. Ponekad se navedeni broj naziva serijski broj organizacije za proizvodnju ili konstruktorov broj.

Rubrika 9 Upisuju se tip motora i elise, onako kako su upisani u odgovarajućem uvjerenju o tipu i pripadajućoj listi podataka. Ovdje se prikazuju identifikacioni broj organizacije za proizvodnju i lokacija (mjesto) proizvođača.

Rubrika 10 Upisuju se odobrene izmjene projekta vazduhoplova.

Rubrika 11 Upisuju se nalozi za plovidbenost (ili ekvivalentni dokumenti) i izjava o usklađenosti sa opisom metode za ispunjavanje zahtjeva za određeni vazduhoplov, uključujući proizvode i ugrađene djelove, uređaje i opremu. Navodi se i vrijeme koje je potrebno za usklađivanje.

Rubrika 12 Upisuju se odobrena nenamjerna odstupanja od odobrenog projekta tipa, koja se ponekad nazivaju koncesija, nepodudarnost, neusklađenost.

Rubrika 13 Upisuju se dogovoreni izuzeci, odricanja ili odstupanja.

Rubrika 14 Upisuje se napomena. Bilo koja izjava, podatak ili ograničenje koji mogu da utiču na plovidbenost vazduhoplova. Ako nema takvih podataka navesti „Nema“.

Rubrika 15 Upisuje se „uvjerenje o plovidbenosti vazduhoplova“ ili „ograničeno uvjerenje o plovidbenosti vazduhoplova“, kako je traženo.

Rubrika 16 Upisuju se dodatni zahtjevi, kao na primjer, zahtjevi koje prijavi država uvoznik.

Rubrika 17 Važenje izjave o usklađenosti zavisi od toga da li su popunjene sve rubrike u obrascu. Imalac potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju mora da u arhivi ima kopiju izvještaja o ispitivanju u letu, zajedno sa svim primijećenim nedostacima i pojedinostima o popravkama. Izvještaj o ispitivanju u letu potpisuju lice ovlašteno za sertifikaciju i član posade, recimo, pilot koji je izveo let ili inženjer koji je učestvovao u ovom letu. Ispitivanja u letu su određena u okviru kontrole elementa upravljanja kvalitetom sistema proizvodnje, kao što je to predviđeno u tački 21.A.139, a posebno u tački 21.A.139 podtačka (d) podpodtačka (1) podpodtačka (vi), kako bi se garantovalo da je vazduhoplov usklađen sa odgovarajućim projektnim podacima i da je u stanju da sigurno radi.

Imalac potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju mora da u arhivi ima spisak predmeta dostavljenih (ili stavljenih na raspolaganje) radi ispunjavanja aspekata ove izjave za siguran rad vazduhoplova.

Rubrika 18 Izjavu o usklađenosti smije da potpiše lice koje je, prema tački 21.A.145 podtačka (d), za to ovlastio imalac odobrenja organizacije za proizvodnju. Za potpis ne smije da se koristi faksimil potpisa.

Rubrika 19 Ime potpisnika izjave treba čitljivo da bude odštampano ili otkucano na pisačkoj mašini.

Rubrika 20 Upisuje se datum potpisivanja izjave.

Rubrika 21 Upisuje se referentni broj odobrenja koje je nadležni organ izdao imaoocu odobrenja organizacije za proizvodnju.

(61) Dodatak X zamjenjuje se sljedećim:

„Dodatak X

Potvrda o odobrenju organizacije za proizvodnju – EASA Obrazac 55

Potvrda o odobrenju organizacije za proizvodnju iz Priloga I (Dio 21) Poddio G

[DRŽAVA ČLANICA]

članica Evropske unije

POTVRDA O ODOBRENJU ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

Referentna oznaka [OZNAKA DRŽAVE ČLANICE (1)].21G.XXXX

U skladu sa Regulativom (EU) 2018/1139 Evropskog parlamenta i Savjeta i Regulativom Komisije (EU) br. 748/2012, koja je na snazi, i uz poštovanje dolje navedenih uslova, [NADLEŽNI ORGAN DRŽAVE ČLANICE] ovim potvrđuje da je:

[IME I ADRESA ORGANIZACIJE]

kao organizacija za proizvodnju, u skladu sa Prilogom I (Part 21.) odjeljkom A Regulative (EU) br. 748/2012, odobrena za proizvodnju djelova i uređaja navedenih u dodatku ovog uvjerenja i izdavanje pripadajućih uvjerenja.

USLOVI:

- Ovo odobrenje ograničeno je na priložene uslove odobrenja.
- Ovo odobrenje podliježe usklađenosti sa procedurama navedenim u priručniku odobrene organizacije za proizvodnju.
- Ovo odobrenje važi dok odobrena organizacija za proizvodnju ispunjava uslove propisane u Prilogu I (Dio 21) Regulative (EU) br. 748/2012.
- U zavisnosti od toga da li su ispunjeni gore navedeni uslovi, ovo odobrenje važi neograničeno, osim ako se odobrenje prethodno vrati, zamijeni ili privremeno ili trajno ukine.

Datum prvog izdavanja:

Datum ove revizije:

Revizija br.:

Potpisao:

Za nadležni organ: [Oznaka nadležnog organa]

EASA Form 55a – issue 3

EASA Obrazac 55a – izdanje 3

(¹) ili “EASA”, ako je nadležni organ EASA.

(²) Briše se za države koje nisu članice EU.

[CRNA GORA MONTENEGRO] (¹)	Terms of approval Uslovi odobrenja	TA: [KOD DRŽAVE ČLANICE (¹)].21G. XXXX
--	---	--

This document is part of the production organisation approval number [MEMBER STATE CODE (¹)].21G.XXXX issued to:

Ovaj dokument je dio odobrenja organizacije za proizvodnju, broj [MEMBER STATE CODE (¹)].21G.XXXX izdat:

Company name:

Naziv organizacije:

Section 1. SCOPE OF WORK:

Odsjek 1. OBLAST DJELOVANJA:

PRODUCTION OF: PROIZVODNJA:	PRODUCTS/CATEGORIES PROIZVODI/KATEGORIJE

For details and limitations, refer to the Production Organisation Exposition, Section xxx

Za detaljniji pregled i ograničenja pogledati priručnik organizacije za proizvodnju, odsjek xxx

Section 2. LOCATIONS:

Odsjek 2. MJESTA:

Section 3. PRIVILEGES:

Odsjek 3. PRAVA

The production organisation is entitled to exercise, within its terms of approval and in accordance with the procedures of its Production Organisation Exposition, the privileges laid down in point 21.A.163, subject to the following:

Organizacija za proizvodnju je ovlašćena da radi u skladu sa uslovima odobrenja, procedurama iz priručnika organizacije za proizvodnju, i pravima datim u 21.A.163, u skladu sa sljedećim:

[keep only applicable text] [Zadržati samo odgovarajući tekst]

Prior to the approval of the design of the product, the EASA Form 1 may be issued only for conformity purposes.

Prije davanja odobrenja za projekat, EASA Obrazac 1 može se izdati samo u svrhu usklađenosti.

A statement of conformity may not be issued for a non-approved aircraft.

Izjava o usklađenosti se ne može izdati za vazduhoplov koji nije odobren.

Maintenance may be performed, until compliance with the maintenance regulations is required, in accordance with the Production Organisation Exposition Section xxx

Održavanje se obavlja dok su ispunjeni propisani uslovi, u skladu sa priručnikom organizacije za proizvodnju Odsjek xxx

Permits to fly may be issued in accordance with the Production Organisation Exposition Section yyy

Dozvole za let se mogu izdati u skladu sa priručnikom organizacije za proizvodnju Odsjek yyy

Date of original issue:	Signed:
Datum prvog izdavanja:	Potpisao:

Date of this revision: Datum revizije:	
Revision No: Broj revizije:	For [COMPETENT AUTHORITY IDENTIFICATION ⁽¹⁾] Za ...

EASA Form 55b – Issue 3
EASA Obrazac 55b – izdanje 3

⁽¹⁾ ili "EASA", ako je nadležni organ EASA.
⁽²⁾ Briše se za države koje nisu članice EU.

(62) Dodatak XI zamjenjuje se sljedećim:

„Dodatak XI

Pismo o saglasnosti za proizvodnju bez odobrenja organizacije za proizvodnju – EASA Obrazac 65

Letter of agreement referred to in Subpart F of Annex I (Part 21)

[DRŽAVA ČLANICA] ⁽¹⁾

Članica Evropske unije ⁽²⁾

LETTER OF AGREEMENT FOR PRODUCTION WITHOUT A PRODUCTION ORGANISATION APPROVAL

PISMO O SAGLASNOSTI ZA PROIZVODNJU BEZ ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

[NAME OF THE APPLICANT] [PODNOŠILAC ZAHTEJVA]

[TRADE NAME (if different from the name of the applicant)] [POSLOVNO IME, ako se razlikuje od imena podnosioca zahtjeva]

[FULL POSTAL ADDRESS OF THE APPLICANT] [ADRESA PODNOŠIOCA ZAHTEJVA]

Date (Day, Month, Year) Datum (Dan, mjesec, godina)

Reference: [KOD DRŽAVE ČLANICE⁽²⁾].21F.XXXX Broj:

Dear Mr/Ms [Name of the Applicant], Poštovani gospodine/gospodo (ime podnosioca zahtjeva)

Vaš sistem kontrole proizvodnje je provjeren i utvrđeno je da je u skladu sa zahtjevima Odsjeka A, poddijelom A i poddijelom F Priloga I (Dio 21) Regulative Komisije (EU) br. 748/2012.

Shodno tome, saglasni smo da se, prema dolje navedenim uslovima, usklađenost proizvoda, djelova i uređaja na koje se saglasnost odnosi, dokazuje u skladu sa odsjekom A, poddijelom F Priloga I (Dio 21) Regulative (EU) br. 748/2012.

No of Units Broj	P/N Kataloški broj	S/N Serijski broj
---------------------	-----------------------	----------------------

AIRCRAFT/ VAZDUHOPLOV

PARTS / DJELOVI

The following conditions are applicable to this letter of agreement:

Sljedeći uslovi se primjenjuju na ovu saglasnost:

(1) Važi dok [naziv organizacije] ispunjava uslove propisane u Odsjeku A, poddijelu A i poddijelu F Priloga I (Dio 21) Regulative (EU) br. 748/2012.

(2) It requires compliance with the procedures specified in [Company Name] manual ref./issue date of the referenced manual.

Zahtjeva se usklađenost sa procedurama navedenim u priručniku (naziv organizacije)

(3) It terminates on

Važi do

(4) The statement of conformity issued by [Company Name] under point 21.A.130 of Regulation (EU) No 748/2012 shall be validated by the issuing authority of this letter of agreement in accordance with the procedure of the referenced manual.

Izjavu o usklađenosti koju je izdala (naziv organizacije) pod tačkom 21.A.130 Regulative (EU) br. 748/2012 ovjerava nadležni organ koji izdaje ovo pismo o saglasnosti u skladu sa procedurom gore navedenog priručnika.

(5) [Company Name] shall notify the issuing authority of this letter of agreement immediately of any changes to the production inspection system that may affect the inspection, conformity or airworthiness of the products and parts listed in this letter.

(Naziv organizacije) mora odmah da obavijesti nadležni organ koji izdaje ovo pismo o saglasnosti o svim izmjenama sistema kontrole proizvodnje koje mogu da utiču na kontrolu, usaglašenost ili plovidbenost proizvoda i djelova navedenih u ovoj saglasnosti.

For the competent authority: [OZNAKA NADLEŽNOG ORGANA ⁽¹⁾/⁽²⁾]

Za nadležni organ:

Date and signature

Datum i potpis

EASA Form 65 – Issue 3

EASA Obrazac 65 – izdanje 3

⁽¹⁾ ili "EASA", ako je nadležni organ EASA.

⁽²⁾ Briše se za države koje nisu članice EU.

PRILOG II

u Prilogu I (Dio 21) tačka 21.A.101 podtačka (h) zamjenjuje se sljedećim:

„(h) Za velike avione koji podliježu odredbama tačke 26.300 Priloga I Regulative Komisije (EU) 2015/640 (*1) podnosilac zahtjeva mora da se pridržava sertifikacionih specifikacija koje pružaju barem jednak nivo sigurnosti kao odredbe tač. 26.300 i 26.330 Priloga I Regulative (EU) 2015/640, osim podnosioca zahtjeva za dodatno uvjerenje o tipu, koji ne moraju da uzmu u obzir tačku 26.303.

(*1) Regulativa Komisije (EU) 2015/640 od 23. aprila 2015. godine o dodatnim specifikacijama u pogledu plovidbenosti za određenu vrstu operacija i o izmjeni Regulative (EU) br. 965/2012 (SL L 106, 24.4.2015., str. 18.).”

SPROVEDBENA REGULATIVA KOMISIJE (EU) 2022/203
od 14. februara 2022. godine

o izmjeni Regulative (EU) br. 748/2012 u pogledu sistema upravljanja i sistema prijavljivanja događaja koje uspostavljaju nadležni organi i o ispravci Regulative (EU) br. 748/2012 u pogledu izdavanja potvrda o provjeri plovidbenosti

Član 1

Regulativa (EU) br. 748/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) u članu 9 dodaju se sljedeći stavovi:

„5. Odstupajući od tačke 21.B.225 podtačka (d) podpodtač. (1) i (2) Priloga I (Dio 21), organizacija za proizvodnju koja ima važeću potvrdu o odobrenju koja je izdata u skladu sa Prilogom I (Dio 21) može do 7. marta 2025. godine da ispravi sve nalaze o neusaglašenosti sa zahtjevima iz Priloga I koji su uvedeni Sprovedbenom regulativom Komisije (EU) 2022/203 (*).

Ako nakon 7. marta 2025. godine organizacija nije zaključila te nalaze, potvrda o odobrenju se ukida, ograničava ili suspenduje u cjelosti ili djelimično.

6. Odstupajući od tačke 21.B.125 podtačka (d) podpodtač. (1) i (2) Priloga I (Dio 21), organizacija koja proizvodi proizvode, djelove ili uređaje bez potvrde o odobrenju, ali koja posjeduje važeće pismo o saglasnosti koje je izdato u skladu sa Prilogom I (Dio 21) može do 7. marta 2025. godine, da ispravi sve nalaze o neusaglašenosti sa zahtjevima iz Priloga I koji su uvedeni Sprovedbenom regulativom (EU) 2022/203.

Ako nakon 7. marta 2025. godine, organizacija nije zaključila te nalaze, pismo o saglasnosti se ukida, ograničava ili suspenduje u cjelosti ili djelimično.

(* Sprovedbena regulativa Komisije (EU) 2022/203 od 14. februara 2022. godine o izmjeni Regulative (EU) br. 748/2012 u pogledu sistema upravljanja i sistema prijavljivanja događaja koje uspostavljaju nadležni organi i o ispravci Regulative (EU) br. 748/2012 u pogledu izdavanja potvrda o provjeri plovidbenosti (SL L 33, 15.2.2022., str. 46.)."

(2) Prilog I mijenja se u skladu sa Prilogom I ove regulative.

Član 2

Prilog I Regulative (EU) br. 748/2012 ispravlja se u skladu sa Prilogom II ove regulative.

Član 3

Ova regulativa stupa na snagu dvadesetog dana od dana objavljivanja u *Službenom listu Evropske unije*.

Primjenjuje se od 7. marta 2023. godine, osim člana 2 koji se primjenjuje od 7. marta 2022. godine.

Ova regulativa je u cjelini obavezujuća i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sačinjeno u Briselu 14. februara 2022. godine.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOG I

Dio 21 Priloga I Regulative (EU) br. 748/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) tačka 21.1 zamjenjuje se sljedećim:

„21.1 Nadležni organ

Za potrebe ovog Priloga nadležni organ je:

(a) za odjeljak A, poddio A,

1. za organizacije za projektovanje, Agencija;

2. za organizacije za projektovanje koje imaju glavno mjesto poslovanja na teritoriji za koju je država članica odgovorna na osnovu Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, koja je potpisana u Čikagu 7. decembra 1944. godine („Čikaška konvencija”), organ koji je odredila ta država članica ili druga država članica u skladu sa članom 64 Regulative (EU) 2018/1139 ili Agencija ako je odgovornost preraspodijeljena Agenciji u skladu sa čl. 64 ili 65 Regulative (EU) 2018/1139;

3. za organizacije za proizvodnju koje imaju glavno mjesto poslovanja van teritorije za koju je država članica odgovorna na osnovu Čikaške konvencije, Agencija;

(b) za odjeljak A poddijelove B, D, E, J, K, M, O i Q, Agencija;

(c) za odjeljak A poddijelove F i G:

1. za fizička i pravna lica koja imaju glavno mjesto poslovanja na teritoriji za koju je država članica odgovorna na osnovu Čikaške konvencije, organ koji je odredila ta država članica ili druga država članica u skladu sa članom 64 Regulative (EU) 2018/1139 ili Agencija ako je odgovornost preraspodijeljena Agenciji u skladu sa članom 64 ili, ako je riječ o poddijelu G, članom 65 Regulative (EU) 2018/1139;

2. za fizička i pravna lica koja imaju glavno mjesto poslovanja van teritorije za koju je država članica odgovorna na osnovu Čikaške konvencije, Agencija;

(d) za odjeljak A poddijelove H i I, organ koji je imenovala država članica u kojoj je vazduhoplov registrovan ili će biti registrovan;

(e) za odjeljak A poddio P:

1. za vazduhoplov registrovan u državi članici, organ koji je imenovala država članica u kojoj je vazduhoplov registrovan;
2. za neregistrovane vazduhoplove, organ koji je imenovala država članica koja je propisala identifikacione oznake;
3. za odobrenje za uslove letjenja u vezi sa sigurnošću projektovanja, Agencija.”;

(2) dodaje se sljedeća tačka 21.2:

„21.2 Područje primjene

U odjeljku A ovog Priloga utvrđuju se odredbe kojima se propisuju prava i obaveze podnosioca zahtjeva za bilo koji sertifikat i imaoca bilo kojeg sertifikata koji je izdat ili će se izdati u skladu sa ovim Prilogom.

U odjeljku B ovog Priloga utvrđuju se uslovi za sprovođenje nadzora nad sertifikacijom, kao i zadataka za sprovođenje, kao i zahtjevi u pogledu administrativnih sistema i sistema upravljanja koje mora da ispunjava nadležni organ odgovoran za sprovođenje odjeljka A ovog Priloga.”;

(3) tačka 21.B.5 briše se;

(4) dodaju se sljedeće tač. 21.B.10 i 21.B.15:

„21.B.10 Dokumentacija za nadzor

Nadležni organ obezbjeđuje relevantnom osoblju sve zakonodavne akte, standarde, pravila, tehničke publikacije i povezana dokumenta kako bi omogućio da relevantno osoblje obavlja zadatke i izvršava odgovornosti.

21.B.15 Informacije za Agenciju

(a) Nadležni organ države članice obavještava Agenciju ako se pojave bilo kakvi značajni problemi u vezi sa sprovođenjem Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata u roku od 30 dana od trenutka kada je nadležni organ saznao za problem.

(b) Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta i njene delegirane i sprovedbene akte, nadležni organ države članice u najkraćem mogućem roku dostavlja Agenciji sve informacije značajne za sigurnost koje proizilaze iz prijava o događajima koji se nalaze u nacionalnoj bazi podataka u skladu sa članom 6 stav 6 Regulative (EU) br. 376/2014.”;

(5) tačka 21.B.20 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.20 Hitna reakcija na sigurnosni problem

(a) Ne dovodeći u pitanje Regulativu (EU) br. 376/2014 Evropskog parlamenta i Savjeta i njene delegirane i sprovedbene akte, nadležni organ uspostavlja sistem za adekvatno sakupljanje, analizu i širenje informacija o sigurnosti.

(b) Agencija uspostavlja sistem za odgovarajuću analizu svih relevantnih primljenih informacija o sigurnosti i bez nepotrebnog odlaganja nadležnom organu država članica i Komisiji dostavlja sve informacije, uključujući preporuke ili korektivne mjere koje treba preduzeti, potrebne da bi oni mogli blagovremeno da reaguju na sigurnosni problem koji uključuje proizvode, djelove, uređaje, lica ili organizacije koji podliježu Regulativi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

(c) Po prijemu informacija iz podtač. (a) i (b) nadležni organ preduzima odgovarajuće mjere za rješavanje sigurnosnog problema.

(d) Nadležni organ odmah obavještava o mjerama preduzetim u skladu sa podtačkom (c) sva lica ili organizacije koje se moraju pridržavati tih mjera na osnovu Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata. Nadležni organ države članice o tim mjerama takođe obavještava Agenciju i, ako je potrebna zajednička akcija, druge predmetne države članice.”;

(6) tačka 21.B.25 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.25 Sistem upravljanja

(a) Nadležni organ uspostavlja i održava sistem upravljanja, koji uključuje najmanje:

1. dokumentovane politike i procedure za opisivanje svoje organizacije, načina i metoda za uspostavljanje usaglašenosti sa Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima. Procedure se ažuriraju i unutar tog nadležnog organa služe kao osnovna radna dokumentacija za sve povezane zadatke;
2. dovoljan broj osoblja za obavljanje zadataka i izvršavanje odgovornosti. Mora postojati sistem za planiranje raspoloživosti osoblja kako bi se obezbijedilo pravilno obavljanje svih zadataka;
3. osoblje kvalifikovano za obavljanje svojih dodijeljenih zadataka i koje mora da ima potrebno znanje i iskustvo, i da pohađa početnu i periodičnu obuku da bi se obezbijedila kontinuirana stručnost;
4. odgovarajuće objekte i kancelarije u kojima osoblje obavlja dodijeljene zadatke;
5. funkciju praćenja usaglašenosti sistema upravljanja sa relevantnim zahtjevima i adekvatnosti procedura, uključujući uspostavljanje procesa unutrašnje provjere i procesa upravljanja sigurnosnim rizicima. Praćenje usaglašenosti mora da uključuje sistem povratnih informacija o nalazima sa provjere, koje se šalju višoj upravi nadležnog organa kako bi se, prema potrebi, obezbijedilo sprovođenje korektivnih mjera;
6. lica ili grupa lica koja su odgovorna višoj upravi nadležnog organa za funkciju praćenja usaglašenosti.

(b) Za svako područje djelatnosti, uključujući sistem upravljanja, nadležni organ imenuje jednu ili više lica koje snose opštu odgovornost za upravljanje relevantnim zadacima.

(c) Nadležni organ uspostavlja procedure za učešće u međusobnoj razmjeni svih potrebnih informacija i pomoći sa ostalima relevantnim nadležnim organima, iz te države članice ili drugih država članica, uključujući sljedeće informacije:

1. sve nalaze i naknadne mjere koje se preduzimaju nakon sprovedenog nadzora nad licima i organizacijama koje obavljaju aktivnosti na teritoriji države članice, ali koje je sertifikovao nadležni organ druge države članice ili Agencija;
2. informacije koje proizilaze iz obaveznog i dobrovoljnog prijavljivanja događaja kako se zahtijeva tačkom 21.A.3 A.

(d) Primjerak procedura u vezi sa sistemom upravljanja nadležnog organa države članice i njihovih izmjena stavlja se na raspolaganje Agenciji za potrebe standardizacije.”;

(7) tačka 21.B.30 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.30 Dodjela zadataka kvalifikovanim subjektima

(a) Nadležni organ može kvalifikovanim subjektima dodijeliti zadatke u vezi sa početnom sertifikacijom ili kontinuiranim nadzorom proizvoda i djelova, kao i fizičkih i pravnih lica koja podliježu Regulativi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima. Prilikom dodjeljivanja zadataka nadležni organ obezbjeđuje:

1. da je uspostavljen sistem za početnu i kontinuiranu procjenu usaglašenosti kvalifikovanog subjekta sa Prilogom VI Regulative (EU) 2018/1139. Taj sistem i rezultati procjena moraju da se dokumentuju;

2. da je sklopljen pisani sporazum sa kvalifikovanim subjektom, koji su obje strane odobrile na odgovarajućem nivou upravljanja i u kojem je jasno utvrđeno sljedeće:

- (i) zadatke koje treba obaviti;
 - (ii) izvještaje i evidencije koje treba dostaviti;
 - (iii) tehnički uslovi koji se moraju zadovoljiti u obavljanju takvih zadataka;
 - (iv) povezana područja odgovornosti;
 - (v) zaštita informacija dobijenih pri obavljanju takvih zadataka.
- (b) Nadležni organ obezbjeđuje da proces unutrašnje provjere i proces upravljanja sigurnosnim rizikom, uspostavljeni u skladu sa tačkom 21.B.25 podtačka (a) podpodtačka (5), obuhvataju sve zadatke sertifikacije i kontinuiranog nadzora koje kvalifikovani subjekt obavlja u njegovo ime.”;
- (8) tačka 21.B.35 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.35 Promjene u sistemu upravljanja

- (a) Nadležni organ mora da ima uspostavljen sistem za utvrđivanje promjena koje utiču na njegovu sposobnost obavljanja zadataka i izvršavanja odgovornosti kako je definisano u Regulativi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima. Taj sistem omogućava nadležnom organu da preduzme potrebne mjere za obezbjeđivanje kontinuirane prikladnosti i djelotvornosti sistema upravljanja.
- (b) Nadležni organ blagovremeno ažurira svoj sistem upravljanja u skladu sa svim izmjenama Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata kako bi se obezbijedilo njeno djelotvorno sprovođenje.
- (c) Nadležni organ države članice obavještava Agenciju o svim promjenama koje utiču na njegovu sposobnost obavljanja zadataka i izvršavanja odgovornosti kako je predviđeno u Regulativi (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.”;
- (9) tačka 21.B.40 briše se;
- (10) tačka 21.B.45 briše se;
- (11) tačka 21.B.55 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.55 Vođenje evidencije

- (a) Nadležni organ uspostavlja sistem vođenja evidencije kojim se obezbjeđuju adekvatno čuvanje, dostupnost i pouzdano praćenje:
1. dokumentovanih politika i procedura sistema upravljanja;
 2. obuka, kvalifikacija i autorizacija njegovog osoblja;
 3. dodjele zadataka, uključujući elemente koji se zahtijevaju tačkom 21.B.30, kao i pojedinosti o dodijeljenim zadacima;
 4. sertifikacionih procesa i kontinuiranog nadzora sertifikovanih organizacija, uključujući:
 - (i) podnošenje zahtjeva za izdavanje sertifikata, odobrenja, autorizacija i pisma o saglasnosti;
 - (ii) program nadležnog organa za kontinuirani nadzor, uključujući svu evidenciju o procjenama, kontrolama i inspekcijama;
 - (iii) izdate sertifikate, odobrenja, autorizacije i pisma o saglasnosti, uključujući sve njihove izmjene;
 - (iv) kopiju programa nadzora u kom se navode datumi kada kontrole treba sprovesti i kada su sprovedene;
 - (v) kopije cjelokupne službene korespondencije;
 - (vi) preporuke za izdavanje ili produženje roka važenja sertifikata, odobrenja, autorizacije i pisma o saglasnosti, pojedinosti o nalazima i mjerama koje su organizacije preduzele kako bi zaključile te nalaze, uključujući datum zaključenja, preduzimanje izvršnih mjera i opservacije;
 - (vii) svi izvještaji o procjenama, provjerama i inspekcijama koja je izdao drugi nadležni organ u skladu sa tačkom 21.B.120 podtačka (d), tačkom 21.B.221 podtačka (c) ili tačkom 21.B.431 podtačka (c);
 - (viii) primjerke svih priručnika i uputstava organizacije za održavanje, kao i svih njihovih izmjena;
 - (ix) primjerke drugih dokumenata koje je odobrio nadležni organ;
 5. izjava o usklađenosti (EASA Obrazac 52, vidjeti Dodatak VIII) i o ovlaštenom uvjerenju o otpuštanju u upotrebu (EASA Obrazac 1, vidjeti Dodatak I) koje je nadležni organ potvrdio za organizacije koje proizvode proizvode, djelove ili uređaje bez potvrde o odobrenju proizvodne organizacije u skladu sa poddijelom F odjeljka A ovog Priloga.
- (b) Nadležni organ u vođenje evidencije uključuje:
1. dokumenta kojima se potkrepljuje upotreba alternativnih načina usaglašenosti;
 2. informacije o sigurnosti u skladu sa tačkom 21.B.15 i daljim mjerama;
 3. primjenu zaštitnih odredbi i odredbi o fleksibilnosti u skladu sa članom 70, članom 71 stav (1) i članom 76 stav (4) Regulative (EU) 2018/1139.
- (c) Nadležni organ održava listu svih sertifikata, odobrenja, autorizacija i pisma o saglasnosti koje je izdao.
- (d) Sva evidencija iz podtač. (a), (b) i (c) čuva se najmanje pet godina u zavisnosti od primjenljivom prava o zaštiti podataka.
- (e) Sva evidencija iz podtač. (a), (b) i (c) na zahtjev se stavlja na raspolaganje nadležnim organima druge države članice ili Agenciji.”;
- (12) tačka 21.B.60 briše se;
- (13) dodaje se tačka 21.B.65 kako slijedi:

„21.B.65 Suspenzija, ograničavanje i ukidanje

Nadležni organ:

- (a) suspenduje sertifikat, odobrenje, dozvolu za letjenje, autorizaciju ili pismo o saglasnosti ako smatra da je takva mjera potrebna iz opravdanih razloga kako bi se spriječila vjerodostojna prijetnja sigurnosti vazduhoplova;
- (b) suspenduje, ograničava ili ukida sertifikat, odobrenje, dozvolu za letjenje, autorizaciju ili pismo o saglasnosti ako je takva mjera potrebna u skladu sa tač. 21.B.125, 21.B.225 ili 21.B.433;
- (c) suspenduje uvjerenje o plovidbenosti ili uvjerenje o buci ako ima dokaze da nisu ispunjeni neki od uslova iz tačke 21.A.181 podtačka (a) ili tačke 21.A.211 podtačka (a);
- (d) suspenduje ili ograničava sertifikat, odobrenje, dozvolu za letjenje, autorizaciju ili pismo o saglasnosti, u cjelini ili djelimično, ako nepredvidive okolnosti van kontrole nadležnog organa sprečavaju njegove inspektore u izvršavanju dužnosti nadzora tokom ciklusa planiranja nadzora.”;
- (14) dodaje se tačka 21.B.115 kako slijedi:

„21.B.115 Načini usaglašavanja

- (a) Agencija mora da razvije prihvatljive načine usaglašenosti (AMC) koji mogu da se koriste da bi se postigla usaglašenost sa Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.
- (b) Alternativni načini usaglašenosti mogu da se koriste za uspostavljanje usaglašenosti sa ovom regulativom.
- (c) Nadležni organi obavještavaju Agenciju o svim alternativnim načinima usaglašenosti kojima se koriste organizacije pod njihovim nadzorom ili oni sami za uspostavljanje usaglašenosti sa ovom regulativom.”;

(15) tačka 21.B.120 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.120 Procedura početne sertifikacije

(a) Nakon prijema zahtjeva za izdavanje pisma o saglasnosti u svrhu dokazivanja usklađenosti pojedinačnih proizvoda, djelova i uređaja, nadležni organ provjerava usaglašenost podnosioca zahtjeva sa primjenljivim zahtjevima.

(b) Nadležni organ evidentira sve izdate nalaze, aktivnosti zaključivanja, kao i preporuke za izdavanje pisma o saglasnosti.

(c) Nadležni organ pisanim putem potvrđuje podnosiocu zahtjeva sve nalaze utvrđene tokom provjere. Ako je riječ o početnoj sertifikaciji, svi nalazi moraju da budu ispravljani na način prihvatljiv nadležnom organu prije izdavanja pisma o saglasnosti.

(d) Kada utvrdi da podnositelj zahtjeva ispunjava primjenljive zahtjeve, nadležni organ izdaje pismo o saglasnosti (EASA Obrazac 65, vidjeti Dodatak XI).

(e) Pismo o saglasnosti sadrži područje primjene saglasnosti, datum isteka važenja i, prema potrebi, odgovarajuća ograničenja.

(f) Rok važenja pisma o saglasnosti ne smije da bude duži od jedne godine.”;

(16) tačka 21.B.125 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.125 Nalazi i korektivne mjere; opservacije

(a) Nadležni organ uspostavlja sistem za analizu nalaza s obzirom na njihov značaj po sigurnost.

(b) Nadležni organ izdaje nalaz nivoa 1 kada utvrdi značajnu neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sa procedurama i priručnicima organizacije ili sa uslovima pisma o saglasnosti, koja smanjuje sigurnost ili ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

Nalazi nivoa 1 uključuju i:

1. svaki onemogućen pristup nadležnog organa objektima organizacije iz tačke 21.A.9 tokom uobičajenih radnih sati i nakon dva pisana zahtjeva;

2. sticanje pisma o saglasnosti ili održavanje njegovog važenja dostavljanjem falsifikovanih dokumentovanih dokaza; i

3. svaki dokaz o zloupotrebi ili neovlašćenju upotrebi pisma o saglasnosti.

(c) Nadležni organ izdaje nalaz nivoa 2 kada utvrdi bilo kakvu neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sa procedurama i priručnicima organizacije, ili sa uslovima pisma o saglasnosti, koja nije klasifikovana kao nalaz nivoa 1.

(d) Kada se tokom nadzora ili na bilo koji drugi način utvrdi određeni nalaz, nadležni organ, ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne mjere koje se zahtijevaju Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, pisanim putem obavještava organizaciju o nalazu i zahtijeva korektivne mjere za otklanjanje utvrđenih neusaglašenosti. Ako se nalaz nivoa 1 odnosi direktno na vazduhoplov, nadležni organ obavještava nadležni organ države članice u kojoj je vazduhoplov registrovan.

1. U slučaju nalaza nivoa 1, nadležni organ bez odlaganja preduzima odgovarajuće mjere kako bi zabranio ili ograničio aktivnosti predmetne organizacije i, prema potrebi, preduzima mjere za ukidanje pisma o saglasnosti ili za ograničavanje ili suspenziju pisma u cjelini ili djelimično, u zavisnosti od ozbiljnosti nalaza nivoa 1, dok organizacija ne preduzme zadovoljavajuće korektivne mjere.

2. U slučaju nalaza nivoa 2, nadležni organ:

(i) organizaciji određuje period za sprovođenje korektivne mjere koji odgovara prirodi nalaza, i koji ni u kom slučaju inicijalno ne smije da bude duži od tri mjeseca. Taj period počinje od datuma kada je organizacija pisanim putem obaviještena o nalazu u okviru kojeg se od nje zahtijeva sprovođenje korektivne mjere za otklanjanje utvrđene neusaglašenosti. Nakon isteka tog perioda i u zavisnosti od prirode nalaza nadležni organ može da produži taj tromjesečni period ako prihvati plan korektivnih mjera;

(ii) procjenjuje plan korektivnih mjera i plan sprovođenja koje je predložila organizacija i prihvata ih, ako se na osnovu procjene zaključi da su dovoljni za otklanjanje neusaglašenosti;

(iii) Ako organizacija ne dostavi prihvatljiv plan korektivnih mjera ili ne sprovede korektivne mjere u roku koji je nadležni organ prihvatio ili produžio, nalaz se podiže na nalaz nivoa 1 i preduzimaju se mjere utvrđene u podtački (d) podpodtačka (1).

(e) Nadležni organ može da iznese opservacije u svim sljedećim slučajevima za koje se ne zahtijevaju nalazi nivoa 1 ili 2:

1. za svaki element čije su performanse procijenjene da nisu djelotvorne;

2. ako se utvrdi da element može da uzrokuje neusaglašenost u skladu sa podtač. (b) ili (c);

3. kada su sugestije ili poboljšanja od interesa za ukupnu efikasnost sigurnosti organizacije.

Opservacije iznesene u skladu sa ovom tačkom dostavljaju se organizaciji u pisanom obliku, a nadležni organ ih evidentira.”;

(17) brišu se tač. 21.B.130, 21.B.145 i 21.B.150;

(18) dodaje se tačka 21.B.215 kako slijedi:

„21.B.215 Načini usaglašavanja

(a) Agencija mora da razvije prihvatljive načine usaglašavanja (AMC) koji mogu da se koriste za postizanje usaglašenosti sa Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima.

(b) Alternativni načini usaglašavanja mogu da se primjenjuju za uspostavljanje usaglašenosti sa ovom regulativom.

(c) Nadležni organi obavještavaju Agenciju o svim alternativnim načinima usaglašavanja koje primjenjuju organizacije pod njihovim nadzorom ili oni sami za uspostavljanje usaglašenosti sa ovom regulativom.”;

(19) tačka 21.B.220 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.220 Procedura početne sertifikacije

(a) Nakon prijema zahtjeva za prvo izdavanje potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju, nadležni organ provjerava usaglašenost podnosioca zahtjeva sa primjenljivim zahtjevima.

(b) Sastanak sa odgovornim rukovodiocem podnosioca zahtjeva održava se najmanje jednom tokom ispitivanja u svrhu početne sertifikacije kako bi se obezbijedilo da to lice u potpunosti razumije svoju ulogu i odgovornost.

(c) Nadležni organ evidentira sve izdate nalaze, aktivnosti zaključivanja, kao i preporuke za izdavanje potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju.

(d) Nadležni organ pisanim putem potvrđuje podnosiocu zahtjeva sve nalaze utvrđene tokom provjere. Ako je riječ o početnoj sertifikaciji, svi nalazi moraju da budu ispravljani na način prihvatljiv nadležnom organu prije izdavanja sertifikata.

(e) Kada utvrdi da podnositelj zahtjeva ispunjava primjenljive zahtjeve, nadležni organ izdaje potvrdu o odobrenju organizacije za proizvodnju (EASA Obrazac 55, vidjeti Dodatak X)

(f) Referentni broj sertifikata navodi se na EASA obrascu 55 na način koji utvrdi Agencija.

(g) Sertifikat se izdaje na neograničeno vrijeme. Prava i opseg aktivnosti za čije sprovođenje organizacija ima odobrenje, uključujući, prema potrebi, sva ograničenja, navode se u uslovima odobrenja koji se nalaze u prilogu sertifikata.”;

(20) dodaju se sljedeće tač. 21.B.221 i 21.B.222:

„21.B.221 Principi nadzora

(a) Nadležni organ provjerava:

1. usaglašenost sa zahtjevima koji se primjenjuju na organizacije prije izdavanja potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju;
2. kontinuiranu usaglašenost organizacija koju je sertifikovalo sa primjenljivim zahtjevima;
3. sprovođenje odgovarajućih sigurnosnih mjera koje je naložio nadležni organ u skladu sa tačkom 21.B.20 podtač. (c) i (d).

(b) Ta provjera:

1. mora da bude potkrijepljena dokumentacijom koja je posebno namijenjena osoblju odgovornom za nadzor sigurnosti kako bi mu se dale smjernice za obavljanje njegovih funkcija;
2. relevantnim organizacijama daje uvid u rezultate aktivnosti nadzora;
3. zasniva se na procjenama, kontrolama i inspekcijama, uključujući, prema potrebi, nenajavljene inspekcije;
4. služi da se nadležnom organu pruže potrebni dokazi ako su potrebne dalje mjere, uključujući mjere predviđene tačkom 21.B.225.

(c) Nadležni organ uspostavlja opseg nadzora iz podtač. (a) i (b) uzimajući u obzir rezultate prethodnih nadzornih aktivnosti i prioritete sigurnosti.

(d) Ako se objekti organizacije nalaze u više država članica, nadležni organ, kako je utvrđeno u tački 21.1, može da dopusti da zadatke nadzora obavljaju nadležni organi država članica u kojima su objekti smješteni ili da ih obavlja Agencija ako su objekti smješteni van teritorija za koje su države članice odgovorne na osnovu Čikaške konvencije. Svaka organizacija na koju se primjenjuje takav dogovor obavještava se o njegovom postojanju i području primjene.

(e) Kod svih aktivnosti nadzora koje se sprovode u objektima smještenim u državi članici u kojoj nije glavno mjesto poslovanja organizacije, nadležni organ, kako je utvrđeno u tački 21.1, obavještava nadležni organ te države članice prije sprovođenja svake kontrole na terenu ili inspekcije takvih objekata.

(f) Nadležni organ sakuplja i obrađuje sve informacije koje smatra potrebnim za obavljanje aktivnosti nadzora.

21.B.222 Program nadzora

(a) Nadležni organ uspostavlja i održava program nadzora kojim su obuhvaćene aktivnosti nadzora propisane tačkom 21.B.221 podtačka (a).

(b) U programu nadzora uzima se u obzir specifična priroda organizacije, složenost njenih aktivnosti i rezultati prethodnih sertifikacionih i/ili nadzornih aktivnosti, a program se zasniva na procjenama povezanih rizika. U svakom ciklusu planiranja nadzora program uključuje:

1. procjenu, provjere i inspekcije, uključujući, prema potrebi:

- (i) procjenu sistema upravljanja i provjere procesa;
- (ii) kontrole proizvoda na relevantnom uzorku proizvoda, djelova i uređaja za koje je organizacija odgovorna;
- (iii) provjeru uzorka obavljenih poslova; i
- (iv) nenajavljene inspekcije;

2. sastanke koji se održavaju između odgovornog rukovodioca i nadležnog organa kako bi se obezbijedila obostrana trajna informisanost o važnim pitanjima.

(c) Ciklus planiranja nadzora ne smije da bude duži od 24 mjeseca.

(d) Ne dovodeći u pitanje podtačku (c), ciklus planiranja nadzora može se produžiti na 36 mjeseci ako je nadležni organ utvrdio da za period od prethodna 24 mjeseca važi sljedeće:

1. organizacija je dokazala da može djelotvorno da identifikuje opasnosti za sigurnost vazdušnog saobraćaja i da upravlja povezanim rizicima;
2. organizacija je kontinuirano dokazivala usaglašenost sa tač. 21.A.147 i 21.A.148 i ima potpunu kontrolu nad svim promjenama u sistemu upravljanja proizvodnjom;
3. nisu izdati nalazi nivoa 1;
4. sve korektivne mjere su sprovedene u okviru perioda koje je nadležni organ prihvatio ili produžio kako je definisano u tački 21.B.225.

Ne dovodeći u pitanje podtačku (c), ciklus planiranja nadzora može dodatno da se produži na najviše 48 mjeseci ako je, uz uslove iz prethodno navedenih podtač. od 1 do 4, organizacija uspostavila, a nadležni organ odobrio djelotvoran sistem kontinuiranog izvještavanja nadležnog organa o efikasnosti u području sigurnosti i regulatornoj usaglašenosti same organizacije.

(e) Ciklus planiranja nadzora može da se skрати ako postoji dokaz da se pogoršala efikasnost organizacije u području sigurnosti.

(f) Program nadzora uključuje evidenciju datuma kada treba da se održe procjene, provjere, inspekcije i sastanci i datuma kada su te procjene, provjere, inspekcije i sastanci održani.

(g) Po završetku svakog ciklusa planiranja nadzora nadležni organ izdaje izvještaj sa preporukom u vezi sa produženjem odobrenja na osnovu rezultata nadzora.”;

(21) tačka 21.B.225 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.225 Nalazi i korektivne mjere; opservacije

(a) Nadležni organ uspostavlja sistem za analizu nalaza koji su od značaja za sigurnost.

(b) Nadležni organ izdaje nalaz nivoa 1 kada utvrdi značajnu neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sa procedurama i priručnicima organizacije ili sa sertifikatom uključujući uslove odobrenja, koja smanjuje sigurnost ili ozbiljno ugrožava sigurnost leta.

Nalazi nivoa 1 uključuju i:

1. svaki onemogućen pristup nadležnog organa objektima organizacije iz tačke 21.A.9 tokom uobičajenih radnih sati i nakon dva pisana zahtjeva;
2. sticanje potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju ili održavanje njegovog važenja dostavljanjem falsifikovanih dokumentovanih dokaza;
3. svaki dokaz o zloupotrebi ili neovlašćenoj upotrebi potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju; i
4. neimenovanje odgovornog rukovodioca u skladu sa tačkom 21.A.245 podtačka (a).

(c) Nadležni organ izdaje nalaz nivoa 2 kada utvrdi bilo kakvu neusaglašenost sa primjenljivim zahtjevima iz Regulative (EU) 2018/1139 i njenih delegiranih i sprovedbenih akata, sa postupcima i priručnicima organizacije ili sa sertifikatom uključujući uslove odobrenja, koja nije klasifikovana kao nalaz nivoa 1.

(d) Kada se tokom nadzora ili na bilo koji drugi način utvrdi određeni nalaz, nadležni organ, ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne mjere koje se zahtijevaju Regulativom (EU) 2018/1139 i njenim delegiranim i sprovedbenim aktima, pisanim putem obavještava organizaciju o nalazu i zahtijeva korektivne mjere za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti. Ako se nalaz nivoa 1 odnosi direktno na vazduhoplov, nadležni organ obavještava nadležni organ države članice u kojoj je vazduhoplov registrovan.

1. U slučaju nalaza nivoa 1, nadležni organ bez odlaganja preduzima odgovarajuće mjere kako bi zabranio ili ograničio aktivnosti predmetne organizacije i, prema potrebi, preduzima mjere za ukidanje potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju ili za ograničavanje ili suspenziju potvrde u cjelini ili djelimično, u zavisnosti od ozbiljnosti nalaza nivoa 1, dok organizacija ne preduzme zadovoljavajuće korektivne mjere.

2. U slučaju nalaza nivoa 2, nadležni organ:

(i) organizaciji određuje period za sprovođenje korektivne mjere koji odgovara prirodi nalaza i koji ni u kom slučaju inicijalno ne smije da bude duži od tri mjeseca. Taj period počinje od datuma kada je organizacija pisanim putem obaviještena o nalazu u okviru čega se od nje zahtijeva sprovođenje korektivne mjere za otklanjanje utvrđene neusaglašenosti. Po isteku tog perioda i u zavisnosti od prirode nalaza nadležni organ može da produži taj tromjesečni period, ako prihvati plan korektivnih mjera;

(ii) procjenjuje plan korektivnih mjera i sprovođenja koje je predložila organizacija i prihvata ga, ako se na osnovu procjene zaključi da su oni dovoljni za uklanjanje neusaglašenosti.

(iii) ako organizacija ne dostavi prihvatljiv plan korektivnih mjera ili ne sprovede korektivne mjere u roku koji je nadležni organ prihvatio ili produžio, nalaz se podiže na nalaz nivoa 1 i preduzimaju se mjere utvrđene u podtački (d) podpodtačka (1).

(e) Nadležni organ može da iznese opservacije u svim sljedećim slučajevima za koje se ne zahtijevaju nalazi nivoa 1 ili 2:

1. za svaki element čije su performanse procijenjene kao nedjelotvorne; ili
2. ako se utvrdi da element može da uzrokuje neusaglašenost u skladu sa podtač. (b) ili (c); ili
3. kada su predložili ili poboljšanja od interesa za ukupnu efikasnost sigurnosti organizacije.

Opservacije iznesene u skladu sa ovom tačkom dostavljaju se organizaciji u pisanoj obliku, a nadležni organ ih evidentira.”;

(22) tač. 21.B.230 i 21.B.235 brišu se;

(23) tačka 21.B.240 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.240 Promjene u sistemu upravljanja proizvodnjom

(a) Nakon prijema zahtjeva za značajnom promjenom u sistemu upravljanja proizvodnjom za koju je potrebno prethodno odobrenje, nadležni organ prije izdavanja odobrenja provjerava usaglašenost organizacije sa primjenljivim zahtjevima ovog Priloga.

(b) Nadležni organ utvrđuje uslove pod kojima organizacija može da radi tokom ocjenjivanja promjene, osim ako nadležni organ odluči da potvrdu o odobrenju organizacije za proizvodnju treba suspendovati.

(c) Kada utvrdi da organizacija ispunjava primjenljive zahtjeve, nadležni organ odobrava promjenu.

(d) Ne dovodeći u pitanje bilo kakve dodatne izvršne mjere, ako organizacija uvodi značajne promjene u sistemu upravljanja proizvodnjom za koje je potrebno prethodno odobrenje, a nije dobila odobrenje nadležnog organa u skladu sa podtačkom (c), nadležni organ može da razmotri mogućnost da suspenduje, ograniči ili ukine sertifikat organizacije.

(e) Za promjene u sistemu upravljanja proizvodnjom koje nisu značajne nadležni organ uključuje preispitivanje takvih promjena u svoj kontinuirani nadzor u skladu sa principima utvrđenim u tački 21.B.221. Ako se utvrdi bilo kakva neusaglašenost, nadležni organ obavještava organizaciju, zahtijeva dalje promjene i postupa u skladu sa tačkom 21.B.225.”;

(24) tač. 21.B.245 i 21.B.260 brišu se,

(25) u tački 21.B.325 naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.B.325 Izdavanje uvjerenja o plovidbenosti”

(26) tač. 21.B.330 i 21.B.345 brišu se,

(27) u tački 21.B.525 naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.B.525 Izdavanje dozvole za letjenje”

(28) tač. 21.B.530 i 21.B.545 brišu se;

PRILOG II

Dio 21 Priloga I Regulative (EU) br. 748/2012 ispravlja se kako slijedi:

(1) u tački 21.B.325 podtačka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Za novi vazduhoplov, i korišćeni vazduhoplov koji potiče iz zemlje koja nije država članica, uz odgovarajuće uvjerenje o plovidbenosti iz podtač. (a) ili (b), nadležni organ države članice u kojoj je vazduhoplov registrovan izdaje:

1. inicijalnu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15a, Dodatak II) za vazduhoplove koji podliježu Prilogu I (dio-M) Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014;
2. inicijalnu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15c, Dodatak II) za nove vazduhoplove koji podliježu Prilogu Vb (dio-ML) Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014;
3. inicijalnu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15c, Dodatak II) za korišćene vazduhoplove koji potiču iz zemlje koja nije država članica i koji podliježu Prilogu Vb (dio-ML) Regulative Komisije (EU) br. 1321/2014, ako je nadležni organ sproveo provjeru plovidbenosti.”